

Skauting

ČERVEN 1992
ROČNÍK 30
CENA 6,— Kčs

10

Před táborem vás chceme trochu táborově naladit a využíváme k tomu tuto křídovou stránku, na které dobře vycházejí fotografie. Zároveň vás znovu vyzýváme k posílání zdařilých černobílých fotek z činnosti vašeho oddílu či z tábora. Fotografujte skautky a skauty zblízka při nějaké činnosti (ne aranžované snímky!), vyvolávejte si fotky pokud možno sami na formát 13 x 18, nejlépe tak můžete snímek ještě vylepšit, například odstraněním některých chyb vhodným výřezem, přisvětlením či zatmavením určitých částí, použitím různých tvrdých papírů apod.

red.

Foto Fr. Bobek (2x), P. Jež, F. Odehnal a L. Bydžovský

Junák a současný skauting ve světě

Často slyším, že současný skauting ve světě a zejména v Evropě je na smrti. Program mizerný, děti nemají úctu ke krojům a veškeré konání se podřizuje chutím svěšených dětí. Mnohdy jsou různé srovnávání s dobou u nás nedávno minulou, kdy každoročně probíhala různá setkání na Šumavě, mnohdy je se zdviženým prstem nabádáno k zachování naší pravé tváře, čistého skautingu. Svědectvím toho (ač bych spíše dával vinu pořadatelům než skautingu) je i dopis br. M. Kříže ve článku Donau 1991, otištěném ve Skautingu 5/92. Je napsán objektivně a není třeba jej jakkoliv zpochybňovat, ale přesto, podívejme se na skauting ve světě i z poněkud jiného úhlu.

Bouřlivý rozvoj technické civilizace, který v posledních letech postihl zejména oblast západní Evropy, Severní Ameriky a Japonska, s sebou přinesl hromadu negativních jevů, které se promítají hlavně ve výchově. Sdělovací technika umožňuje sledovat dění ve světě s minimálním zpožděním; kolik je však ve zprávách pozitivních sdělení? Na dvaadvaceti programech televize jsem mohl v USA sledovat každou minutu a půl zprávu o vraždě či katastrofě. Stále více času je věnováno videu (a dostupným kazetám s krváky a pornofilmy). Děti zábavu stále více konzumují, a pokud vůbec mají chuť něco podnikat samy, je jim toho nabízeno tolik, že se neumějí rozhodnout. Ve školních třídách se čile obchoduje s drogami všech druhů. Mnohé děti ztrácejí motivaci k učení poté, co jejich rodiče ztratí práci. Po ukončení školy část mládeže nepokračuje v dalším vzdělávání, protože život v partě je přece tak snadný... Vznikají party, často s výrazně negativní společenskou činností. Prostituce dětí a mládeže, pohlavní promiskuita, AIDS...

Co s tím má společného světový skauting? Snad jen to, že i v takových podmínkách je rozvíjejícím se hnutím. Je doveďe vytvářet výchovné programy nejenom pro mládež bezproblémovou (jak je tomu i u nás), ale neuzavírá se ani před dětmi, které jsou "nevychovatelné". Odstranil toto slovo ze svého slovníku a věnuje se těm, kteří to opravdu potřebují.

Skauting nabízí program i dětem nemajetných, nezaměstnaných rodičů. Zcela samozřejmé je zařazování dětí tělesně či duševně handicapovaných do oddílů. Vychovává je pohradsně s dětmi "normálními". Učí tak všechny tolik potřebné tolerance. Program amerických skautů Learning for Life je věnován všem dětem - tedy i ne-skautům. Cílem je oslovit co nejširší okruh dětí a mládeže a nabídnout jim lepší náplň trávení volného času než potloukání se po ulicích "s klíčkem na krku" - ukázat jim cestu ke slušné zábavě a neformálnímu vzdělávání. A program Drog - smrtelná hra vzal na svá bedra ohromný úkol - říci těm, kteří jsou ohroženi drogami, že zde existuje ještě jiná cesta. Formou horizontální intervence (ovlivňování vrstevníků) jsou mladí potenciální začínající narkomani seznamováni s nebezpečím drog a možnostmi, jak

se z této závislosti vymanit. Skauting ve spolupráci s UNICEF (Dětský fond OSN) a WHO (Světová zdravotnická organizace) odstraňuje analfabetismus, vykonává osvětu na poli zdravotnickém a snaží se o odstraňování důsledků nevzdělanosti.

Pokud si toto vše uvědomuji, neždám se mi již tak důležité, že jsem viděl zahraniční skauty v nevázané zábavě, nedostatečných krojích s květovanými bermudami, ani to, že jejich vedoucí kouří. To se mi navíc zdá čestnější než svou závislost na býlých trubičkách zatajovat, často odcházet za stany a při návratu zahrnovat přítomné charakteristickým zápachem...

A co my? Myslím, že můžeme v klidu pokračovat v naší tradiční činnosti?

Jak dlouho bude asi trvat, než do naší země dorazí videoboom? Kdy si poprvé přečteme v černé kronice článek o úspěšném zásahu policistů při zabavování drog ve škole? Zdá se vám, že v 6 % nezaměstnaných je málo rodičů s dětmi? Že je zde malé riziko vzniku sociální patologie dětí nezaměstnaných rodičů? Vidíme na ulicích málo pankáčů, skůňů a nesetkáváme se s podivnými individui v čekárnách a bufetech? Myslíte, že je normální mít 60 % nevěst ve věku do 19 let a že se 40 % rodin rozvádí? Že jsme jedna z 10 zemí majících nejvyšší spotřebu alkoholu a že 10 % dětí (!) a mládeže je ohroženo alkoholismem? Uspokojíme se tří- až čtyřdenními tábory a nechápeme, jak vůbec mohou v cizině jezdit na krátké tábory týdně a desetidenní (v Japonsku dokonce na 3 - 4 denní). Ale i zkrácení doby táborů nás čeká. Jednak z důvodů finančních, a hlavně - kdo z našich vůdců si to ještě dnes může dovolit, jet na měsíční tábor, zimní tábor...

Jestliže si dokážeme odpovědět na všechny tyto otázky záporně, jestliže nás nic neznepokojí, bude asi vše v pořádku. Jsem však přesvědčen, že bude nutné připravit se na vše negativní, co u nás třeba dosud neexistuje, ale co se nám během několika málo let zaručeně vyvine. A jak se vše na nás podepře, bude záležet jenom na dnešní přípravě...

Mysleme při své práci na službu veřejnosti, obci, na výchovu všech, kteří to potřebují, a připravujeme se. Připravujeme se na to, že čtrnácti- či desetidenní tábory bude nutné postavit na 4 dny, ale za čtyři hodiny, jiným stylem, rychleji a jednodušeji než klasické tábory podsadové, připravujeme se i na daleko intenzivnější program na těchto akcích. Pamatujeme na kvalifikovanou přípravu vůdců a práci s dospívajícími - rangers a rovery. Vždyť ti jsou pro nezáměrné vůdce přímo nabízením všem negativům konzumní společnosti právě v kritickém věku - po dovršení 15 let.

Nevyhýbejme se spoluodpovědnosti za tuto společnost. Pracujeme ve státní správě i jako dobrovolníci v charitativních a humanitárních organizacích. To je pravá práce politická, "služba obci", bez jakéhokoli hanlivého podtextu. Dospívající mládež velice přesně ví, co si nepřeje dělat. Ale co by dělat chtěla, to neví.

Podal jsem se nám se vším vypořádat po těch dlouhých čtyřiceti letech intolerance vůči duchovním hodnotám a pravému lidství? Všichni věříme, že ano. Vždyť zachování pedagogického optimismu je absolutně nezbytné pro nás - skautské vychovatele. Vychovatelé, kteří pracují amatérsky, nesmějí pracovat diletantsky a mají cíle profesionálů. Práce na tomto poli morální a duchovní obrody je velkým úkolem nás všech - skautských činovníků.

Ondra Vanke

Zdovisiš

Pokud máte, zveřejněte takové materiály, jako byl výborný článek Miloše Kříže o DONAU 1991, uveřejněte materiály se zkušenostmi i z jiných zemí, které ukazují, že skauting tam má v současnosti hodně daleko k ideálům B - P. Jak jsem skauty ze zemí, kde se skauting mohl nepřerušeně vyvíjet, měl možnost poznat, tak dávám za pravdu jeho slovům, že tímto směrem není třeba svět dohánět.

Hovořil jsem se skautkami, které byly na mezinárodním táboře v Anglii, a slyšel jsem, jak tam skauting dnes vypadá, že tam nejsou schopni dát dohromady pořádný skautský program a táborový oheň je pro ně velkou neznámou (nezapálená hranice s lampou místo plápolající hranice, žádný obřad při zahájení), takže vystoupení našich skautek bylo velkým překvapením.

Byli tu skauti ze západu (naši exilové i jiných národností) a byli nadšení tím, co předvedl český "JUNÁK". Nic podobného, co je u našich oddílů v duchu národních tradic sivojskovského skautingu, neznali.

Plně dávám za pravdu tomu, že "svým zpožděním jsme získali velkou výhodu, skaut má u nás zatím svoji pravou tvář a tu by si měl udržet".

Podepírají to slova vedoucích anglických lektorek, která jste uvedli ve stejném čísle: "Jak skautky, tak vůdkyně rozumějí ideálům divčích skautingu tak, že jiné organizace se vám těžko vyrovnají." I to něco znamená.

Zdraví

Čestmír Toman-BUTEŮ
vůdce 3. střediska
"Stínadla" Písek

Tábor trochu jinak

Naše odjezdy na tábory mívaly původně klasickou podobu. Objeďme se nákladákem, nakládaly se spousty beden, nádobí, plachet a dalších nezbytností. Jednou jsme však pocítili touhu po změně a vyměnili jsme pošumavské či jihočeské loučky za fantastické tábořiště na postranním hřebeni Fatry. Místo opravdu pohádkové, ovšem v vesnici (500 m nad mořem) se muselo půl dne stoupat strmým pralesem do výšky 1100 m, kam nevedla žádná cesta či stezka. Tábor to byl fantastický, ale při jeho přípravě a realizaci jsme byli nuceni opustit mnoho zažitých zvyklostí a uvažovat poněkud netradičně. S sebou jsme mohli vzít jen to, co mohlo jet s námi ve vlaku a co se vešlo na naše krosnové nosiče. Nakonec se nám styl "tábora bez nákladáku" tak zalíbil, že i v příštích letech - zpět u českých potůčků - jsme mnoho věcí dříve nezbytných nechávali doma. Iluze robinzonského tábora tak byla dokonalejší. Tady je pár zkušeností z našich táborů:

1. Co nechat doma?

Odpověď zní - hodně věcí. Oprostit se od civilizace je určitě lákavé. Táborový hospodář asi kalkulačku neoželí, ale psací stroj pro vůdce opravdu není nutný - ručně psané etapy hry a denní programy vypadají i lépe. Transistoráky doufám necháváte doma vždy. Krajinky nejsou zapotřebí, táboříte-li v týlu, ale i v podsadovém táboře se bez nich obejdete - stačí najít tábořiště s dostatkem soušek a zbudovat podsady trochu nižší, z kulatiny. Omezte hřebíky - hodné staveb lze dělat vázáním a na konci tábora budete mít méně problémů. Při stavbě podsad si zazpívejte "dveře mají panty z kůže..." a máte další věc, která může zůstat doma. Kuchyňský pult z půlné kulatiny je možná trochu méně praktický, ale je "naš vlastní". Místo kamen v kuchyni jsme vyzkoušeli vaření na železném roštu, pro malý tábor i jen v kotlíčích. Je to ovšem trochu náročnější na organizaci, nelze doporučit za všech okolností. Různé plachty lze někdy nahradit černým igelitem na jedno použití. Ten v přírodě nevypadá tak "mastnácky" jako igelit průhledný, i když stále to není esteticky zcela ono. Místo petrolejek stačí vzít svíčky a baterky. Bez stroju na krájení chleba to trvá trochu déle, ale táborníci se naučí zacházet s nožem. Vařečky vyrobíte na místě. Knihy a příručky jsou sice nezbytné, ale zavzpomínejte, kolik jste jich loni ani neotevřeli - a tak lze pokračovat dále. Vylehčovací mánie má jistě své nevýhody, ale naučit se poradit si v přírodě je pro zálesáka důležité. Před některými věcmi se však "vylehčování" musí zastavit - např. lékárníčka, dobré spacáky...

2. Jídlo

Nemusí být těsně u kuchyně a ani nemusí být zastřešená, pokud jsme ochotni v dešti (který zas nebývá tak často) povolit trochu ze striktních pravidel a jíst třeba ve společenském stanu. V pražské Trojce propuklo před lety "jídlovní šílenství" - na jednom táboře si měla každá skupinka či družina vyrobit (z přírodního materiálu) co nejoriginálnější sedačku a stůl. Kromě klasických sedaček a stolků vznikly i houpačky, barové sedačky, jeden extrémista dokonce jedl na třímetrové konstrukci připomínající posed. Nápad se zalíbil a i v dalších letech patřily stavby v jídelně ke koloritu tábora. A stačilo k tomu pár hřebíků nebo kus provazu - žádná prkna, stoly, krajinky.

3. Oznamovatele

Ani na ně nepotřebujeme prkna. Jednou jsme naplnili do vidlice zasazené do země kus látky imitující kůži, jindy jsme dokonce starou kožušinu měli. Pamatuji hezké oznamovatele, kdy se na rozvětvenou soušku připevnil "koláč" nařezaný z břízy, na každém pak viselo jedno "lejštro". Na jednom táboře jsme měli oznamovatele přírodní - mohutný padlý smrk na kraji tábora s kmenem ležícím ve výšce očí se pro tuto funkci přímo nabízel.

4. Latrina

Tato stavba, na níž člověk při použití balancuje na neohoblované kládě, zpravidla nepůsobí příliš sympaticky. Vloni jsem viděl řešení, které se mi velmi zalíbilo - "tureckou latrnu". Je to zařízení jednoduché a praktické: vykopaná jáma se překryje podlahou ze silné kulatiny, jen uprostřed se asi 25 cm vynechá. Stačí rozkročit se

a dřepnout (jako na tureckém záchodě). Řešení je hygieničtější, ze zakryté jámy se nešíří tolik zápachu.

5. Sauna

To nejlepší nakonec - jednoduchá a velice účinná indiánská sauna (správně potní chýše - INITIPI) je "zlatým hřebem" v programu našich táborů.

Viděl jsem na některých táborech sauny v prkenných domečcích, v podsadách se zesílenou izolací, s dovezenými saunovými kamny - ale dokonalost a jednoduchost indiánské stavby zřejmě nic nepřekoná.

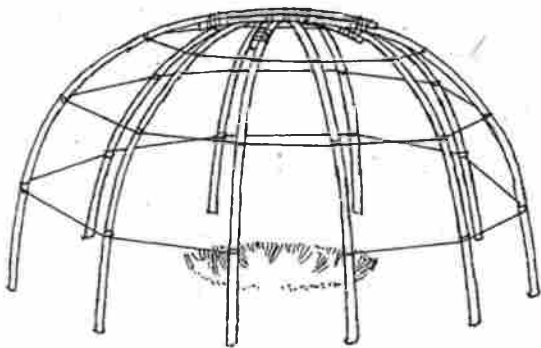
Pro podrobné údaje o indiánské sauně, její stavbě a saunových obřadech odkazují na příručku "Táboříme v týlu". Zde si uvedme alespoň nejdůležitější zásady:

Kostru sauny zhotovíme z 12 až 14 liskových nebo vrbových prutů dlouhých 2,5 až 3 m. Dveře sauny u Indiánů směřují vždy na východ. Na zemi u přehrádky či rybníčku naměříme kruh o průměru 2 až 2,5 m. Kolíkem uděláme pravidelně po obvodu kruhu kolmé dráty, do nichž se zasadí pruty, jež se svážou tak, aby v nejvyšším místě byla kostra vysoká jeden a čtvrt metru. Kostru pokryjeme pořádnou vrstvou celt, dek a spacáků - čím více, tím lépe, aby tepelná izolace byla co nejlepší. Ve správně pokryté sauně musí být úplná tma. Na podlahu můžeme použít nízké sedačky z kulatiny, travové rohože, kusy staré plachtoviny.

Ve středu chýše vyhloubíme asi 30 cm jamku. Připravíme asi 20 kamenů větších než pěst a dostatek dřeva (listnaté je lepší). Na ohništi několik metrů od sauny uděláme plnou hranici, na ni i dovnitř dáme kameny a zapálíme oheň. Asi za hodinu se kameny rozžhaví dobře a můžeme je (dřevěnou vidličí nebo lopatkou) nanositi dovnitř.

Do sauny se vejde nejednou šest až osm lidí. Podle indiánského zvyku vcházejí svlečení účastníci do sauny nalevo a obcházejí jamku s kameny vždy po směru hodinových ručiček. Pak se sauna dokonale utěsní (nejlépe pomocníkem zvenčí). Nyní všichni sedí v naprosté tmě, jen uprostřed chýše rudě žhnou kameny. Teplo od kamenů je takové, že již nyní se tělo začíná potit. Nikdo nehovoří, pánuje napětí, co se bude dít dále.

Po chvíli čekání v naprosté tmě náčelník 4x chrstne svazkem bylin na žhavé kameny vodu z kotlíku s horkou vodou (čtyřlitr byla povázaná číslo Dakotů). Působí to jako výstřel. Chýše se okamžitě naplní žhnoucí parou. Rudý svit kamenů hasne, ale kameny jsou stále žhavé. Koluje kotlík s pitnou vodou, aby se každý mohl napít, a z druhého kotlíku s vonnými bylinami (mateřídouška, šalvěj atd.) se přilévá naběračkou další voda na kameny. Po dalších několika minutách, kdy se uvnitř už nedá vydržet, nadzdvihneme pomocník dveře. Můžeme se osvěžit čerstvým vzduchem, uzavřít dveře a pokračovat, nebo se v přestávce smočít ve vodě.

Na táboře slouží sauna k dokonalé očistě alespoň jednou týdně a před odjezdem domů. Její neobvyklé prostředí v kombinaci s trochou indiánské mystiky je ideální též pro rokování oddílové rady, posezení s rádcí spojené s hlubšími filozofickými debatami i pro zklidnění a "naladění" oddílu třeba před slibovým ohněm.

Čikška

Kresba Marko Čermák

Sněmovní ohlédnutí

Prolog

Rád se dívám na souboj moře s pevninou. Masy vodního živlu se neúnavně vrhají proti pobřeží. Třísť pěny a milionů kapek zcela překryje pobřežní útvary a na několik okamžiků se zdá, že je zcela pohřbena. Ale právě ve chvíli, kdy to vypadá na definitivní vítězství temné energie chaosu nad řádem pobřeží, se vynoří pobřežní útesy, aby demonstrovaly svoji stálost a nezdolnost...

Naše páté skautské sněmovnění, které se uskutečnilo v pražské Lucerně 25. a 26. dubna, mi v mnohém připomínalo právě tenhle obraz. Kolikrát to před sněmem i přímo na něm vypadalo tak, jako by už definitivně měl zvítězit chaos, neporozumění, tříšťové zájmy jednotlivců nebo skupin - a také naše vzájemná neschopnost, nezralost, nedostatek důvěry i sebevědomí. A přesto nakonec - po přejití toho všeho - se ukázala docela solidní pevnina podlébající naději na uzdravování našich zranění, malostí, selhání a vin.

Alespoň tak to vidím s odstupem několika dnů. Tak vidím situaci, která se nám 5. sněmem otevřela - a do které můžeme i musíme s odvahou vstoupit. A nehodlám při tom zastírat, že toto všechno je už nyní, pár dnů po sněmu, podrobováno zkouškám a zátěžím v mnohém nečekaným - a o to bolestnějším...

Kde tedy nahlížím hlavní obrysy oně základny, která se nazývá "živlům" ukazuje jako nosná pevnina pro naši skautskou budoucnost?

1. Výsledky voleb

Složením rozhodujících ústředních orgánů - náčelnictva a ústřední rady - doznalo podstatnou obměny a určité omlazení. Nejvýraznější v náčelnictvu dívčího kmene, které je ze dvou třetin nové a téměř polovina jeho členek patří k mladší a střední generaci. Tady nám sestry předvedly, co je to pokroková personální strategie, a nezbývá, než jim k tomu blahopřát.

Plénum delegátů však projevilo ve svém celku (kolem 1400 sester a bratrů) navíc jak dostatek citlivosti, tak dostatek rozvahy. Dokumentují to na dvou typických příkladech:

- Nebyly přijaty "radikální" návrhy, aby z kandidatury byli vyloučeni všichni bývalí členové komunistické strany i vlničníci činní v období roku 1970 před jeho likvidací. Současně však kromě několika opodstatněných výjimek nikdo takový zvolen nebyl.
- Plénum sice zamítlo postup projednávání nových stanov navrhovaných náčelnictvem chlapeckého kmene, ale všichni jeho hlavní protagonisté, kteří se za něj "bili" přímo na sněmu - byli opětovně do náčelnictva chlapeckého kmene zvoleni.

V obou případech vidím významnou lekcí ze základů demokracie. Lekci, kterou nám "z ústředí" umožnili zažít "řadoví služebníci z terénu". Tuto okolnost vidím v souvislosti s volbami jako nejdůležitější. A to navzdory řadě formálních nedostatků při volbách, z nichž nejzávažnější - opomenutí druhého kola při doplňování volbě čtvrtého místostarosty - bude muset být ještě dorešeno. Dokonce i zá-

važné okolnosti, které neumožňují, aby bratr Jiří Navrátil v současné době vykonával funkci starosty (a které by nás měly vést především k pokoře a trpělivosti), nemohou podle mého zásadně zvrátit jednoznačně kladné výsledky voleb.

2. Struktura organizace a stanovy

Na tomto poli se během posledních předsněmovních měsíců dostala do téměř nesmířitelného sporu koncepce "konzervativní" - vycházející z toho, že v zásadě postačí několik klíčových úprav stanov a struktury dosavadní - a koncepce "zásadní", která vycházela z toho, že konečně máme možnost "ušít" strukturu i stanovy podle potřeb přítomnosti a budoucnosti našeho hnutí místo dosavadního "dolepování" různých doplňků podle okamžité potřeby na model starý několik desetiletí a vzniklý ve zcela jiné situaci.

Po bouřlivém sobotním jednání a konstruktivnějším a méně bouřlivým jednání příslušné pracovní skupiny v noci a během neděle přijal sněm kompromisní řešení, které ukládá, že nejdříve do konce roku 93 budou (mimořádnou konferencí) přijaty stanovy, které by co nejlépe pojaly přínosy "novátorů" a současně už výlučily nedozrálé či nedomyšlené polohy jejich současného návrhu. Jako každý kompromis, tak i tento sotva uspokojí zastánce původních krajních pozic - ale troufám si alespoň konstatovat, že toto rozhodnutí v žádném případě neuzavírá cesty k takovému řešení, které našemu hnutí poslouží nejlépe. Každý k tomu může už teď přispět tím, že se nyní v klidu podrobně seznámí s návrhy, které k tomu byly předloženy.

3. Naše vztahy k mezinárodnímu skautingu

Pátý sněm byl jasnou manifestací touhy našeho hnutí být skutečnou součástí světové skautské rodiny. Oč méně to bylo v tomto směru oficiálně a srovnání se 4. sněmem, o to patrněji to byl posun k pochopení toho, co pro nás spojení se světovým skautingem znamená, k čemu nás zavazuje a vy-
bízí i co se nám tím otevírá.
Myslím, že se to krom jiného projevilo výrazně odlišně složením delegátů tohoto sněmu oproti sněmu minulému: tentokrát jasně převládali vedoucí v aktivním skautském věku.
Neznamená to přitom znehodnocování skutečných předností vyrostlých i u nás československého skautingu. Spíše jde o pochopení toho, že právě tyto přednosti ukáží svoji pravou sílu a krásu, zazní-li společně v "orchestru" skautek a skautů ostatních organizací.

4. Slib, zákon a výchova

Konečně řešení této nejdůležitější problematické 5. sněmem ukázalo, že navzdory určitým pochybnostem prodělalo naše hnutí za poslední dva roky důležitý sebeuvědomovací proces. Jeho hloubku nelze zatím samozřejmě přeceňovat. Ale mé bezprostřední zkušenosti z práce komise pro slib a zákon, kde bylo přes dvacet sester a bratrů víceméně nahodile delegovaných z různých oblastí Čech a Moravy, výrazně překročily moje očekávání. Všichni - a to zdůrazňuji - kteří se podíleli na práci této komise, projevovali výrazný smysl pro to, co je podstatné a v danou chvíli opravdu důležité. Nestyděli se přiznat ke svým pochybnostem, obavám i nejjasnotám, ale současně byli otevření přijetí nových faktů a věcné argumentaci ostatních.

Jestliže před dvěma roky vyvolávaly zmínky o změně slibu pravidelné nenáviděné výpady nebo temné mluvení, dnes jasně převládá odvaha vyprávět se čestně s tím, k čemu nás vybízí skauting ze své podstaty i reálná situace naší společnosti. Zvíštlé je třeba v té souvislosti poukázat na prozíravé velkorysosti postoj dívčího kmene, který (ač nijak svým ústředím WAGGGS "netlačen"), se v této zásadní věci rozhodl pro jednotu s kmenem chlapeckým. U našich sester tedy vyniká, že jde o jejich vlastní rozhodnutí vycházející ze svobody a pochopení požadavků přítomnosti (a nikoli o "vynucený ústupek" světovému skautingu - jak ještě nedávno byly kroky vedoucí k nové formulaci slibu tu a tam vykládány). Drtivá většina delegátů (více než 90 %) se přiklání k tomu, že do budoucna bude základem naší skautské existence věrná služba nejvyšší Pravdě a Lásce. V ní bude zakotveno a z ní bude čerpat energie každodenní naplňování skautského zákona (jehož formulace doznala jen malých změn), pomoc naší vlasti i všem lidem, kteří nás potřebují. Není přitom pochyb, že je sice důležité, jak zní náš slib a zákon - ale ještě důležitější je, jak nás povede ke skutečné proměně našich životů i životů nám svěřených dětí. Pracovní komise pro otázky výchovy zpracovala celou řadu důležitých doporučení a podnětů, které právě směřují k tomu, aby slib, zákon, heslo a příkaz neustály zapsány jen na papíru našich stezek, ale nesmazatelně se vepsaly do našich srdcí.

Epilog

Rád se dívám na souboj moře s pevninou. Masy vodního živlu se neúnavně vrhají proti pobřeží. Třísť pěny a milionů kapek zcela překryje pobřežní útvary a na několik okamžiků se zdá, že je zcela pohřbena. Ale právě ve chvíli, kdy to vypadá na definitivní vítězství temné energie chaosu nad řádem pobřeží, se vynoří pobřežní útesy, aby demonstrovaly svoji stálost a nezdolnost...

Na pódiu krátce poté, co nově zvolení členové ústředních orgánů složili slavnostně nový slib a šel se s nimi rozloučit večerkou, jsem zahlédl, jak se podávající ruce bývalý starosta Jumbo a nejmladší člen bývalého náčelnictva chlapeckého kmene Milan Žalouděk. V posledních dnech si řekli leccos nepříjemného. Teď měl oba v očích slzy...

Náš skauting potvrdil, že žije. A má naději, že bude žít ještě lépe. A my s ním. *Jiří Zajíc - Edy*

K činnosti náčelnictva chlapeckého kmene po V. sněmu

Na základě zkušeností s dosavadní činností ústředních orgánů a výhledových potřeb hnutí navrhuji pro činnost náčelnictva chlapeckého kmene po V. sněmu tyto základní směry:

1. cílevědomé řešení zásadních výchovných oblastí chlapeckého kmene,
2. navazování úzké spolupráce s náčelnictvem dívčího kmene s cílem sjednocení výchovných cílů a forem v obou kmenech,
3. navazování spolupráce a účinných kontaktů s členskou základnou na úrovni okresních rad.

K naplnění těchto směrů navrhuji tato opatření (formy):

A. Každé druhé zasedání náčelnictva chlapeckého kmene se bude konat v Praze a bude kom-

plexně řešit jednu ze zásadních oblastí zájmu chlapeckého kmene - vířata, skauty, rovery, zájmové složky (vodáky), táboření, čekatelské a vůdcovské zkoušky, lesní školy, případně edice, ekologie, estetiku a kulturu, styk s mezinárodním skautským ústředím. K tomuto jednání bude přizvána příslušná zpravodajka náčelnictva dívčího kmene: např. bude-li projednávána problematika vířat, bude přizvána zpravodajka pro světlošky. Tak bude řešen základní směr ad 1) - cílevědomé řešení zásadních výchovných oblastí chlapeckého kmene a částečně základní směr ad 2) - navazování úzké spolupráce s náčelnictvem dívčího kmene. V druhé polovině těchto pražských zasedání NChK budou projednávány běžné úkoly a potřeby.

B. Každé druhé zasedání náčelnictva chlapeckého kmene (mezi lety mezi pražskými) se bude konat jako výjezd v sídle regionu - např. v Českých Budějovicích, Plzni, Liberci, Hradci Králové, Pardubicích, Praze (pro pražské obvody), Brně, Olomouci a Ostravě - společně s náčelnictvem

dívčího kmene a dvěma zástupci (za ChK a DK) osmi až deseti přílehlých okresních rad: na těchto společných zasedáních NChK a NDK budou zástupci okresních rad podávat cca 10 - 20minutovou informaci o skautském hnutí v okrese s hlavním důrazem na výchovné otázky a problémy. Tak bude řešen základní směr ad 3) - navazování spolupráce a kontaktů s členskou základnou na úrovni okresních rad a částečně základní směr ad 2) - navazování úzké spolupráce s náčelnictvem dívčího kmene, dále pak obě náčelnictva získají náměty od okresních rad pro základní směr ad 1) - řešení zásadních výchovných oblastí. V druhé části těchto výjezdů zasedání NChK a NDK budou v oddělených jednáních obou náčelnictv projednávány běžné úkoly a potřeby.

Doporučuji projednání tohoto návrhu v obou náčelnictvech. Jsem přesvědčen o účelnosti tohoto návrhu a jeho výrazném přínosu pro náčelnictva i pro okresní rad - tedy pro celé skautské hnutí.

Pavel Ženatý, místonáčelník ChK

Blíží se čas táborů

- vrchol junáckého roku. Jako skautská ba-bička (třikrát za život jsem začínala skau-tovat a dnes začínají už má vnoučata) jsem poznala, že junák je živ nejen chlebem a hrou, ale i veselím. Proto se chci dnes s vámi podělit o vzpomínky na táborovou legraci.

V roce 1946 na táboře u Svatky se pro-slavila sestra Honzina - při noční hře vlezla omylem cestou vesnicí do kozlího chlívka. Než se vzpamatovala, byla tu bažina u řeky a tam se do nočního ticha neslo ke kontrole: "To se mi to kráčí - je tu trochu vlhko, je tu nějak mokro, no, z bot mám bazén, ale jde se mi to náramně."

U Prčic v létě 1969 si zase sestra Maruška opakovala, co má říci jako heslo - temným lesem se nesl tichý hlas: "Jsem Veverka, jsem Veverka, co jsem? Přece Veverka - ano, Veverka."

Na Mutněvském rybníku v červenci 1947 jsme dostali z UNRRY (organizace pro po-moc postiženým válkou) výborné konzervy. Jednou byla k obědu chutná beef hash, zva-ná s láskou "blefhaš". Tak všem chutnala, až jí zbyl kopeček za jedním světluščím stanem - to se však prozradilo až v noci. Vydal se k nám z bratrského blízkeho tábo-ra rádce Medúza, aby postrašil naše hlídky. Plíží se jak Vinnetou, až narazil jeho moka-sín na zrádný kopeček blefhaše - a uklouzl. Uklouzl a padal, padal a zakvílel - byl obje-ven. Byl rád, když mu, zkrotlému, očistila děvčata zahašované manšestráky. Dodnes společně vzpomínáme, jak mu, chytači zmi-jí a dnes známému zoologovi, který přivezl slony z Cejlonu, zkrčil cestu kopeček blef-haše. Bývalo totiž pěkné, že jsme mávali - my, 24. středisko Prahy 8 - tábory neda-leko od sebe a mohl se udělat společný táborák či hra. Jednou - na řece Svatce - nám chlapecký hospodář bratr Vašík ne-dodával divčů předěl tvarohu, a tak jsme řek-ly, že ho vytestáme. Vylákat ho byla ma-ličkost a na táborovém náměstí, za pištění světlušek a pardálího obklíčení všech ses-ter, byl hříšník jat a uvázán k vlajkokládě. Nastalo mučení: jednou meruňka, jednou lok kyselého mléka, až po chvíli byla obět propuštěna. Ale běda! Bratři se rozhodli, že pomstí tuto pohanu, a v noci přišli a za pos-ledním stanem udělali oheň s tancem (naše sestry-hlídky včas ustoupily a třásly se ve

spacákách ve stanu). Když byl potom za dne zničen film, výmluvný svědek, nastal zase mír. Klidné dny narušil jen opilec za řekou, který měl vést krávu (ona vedla jeho) a který na nás dělal: "PIF-PAF" a volal, že nás večer zastřelí. Měly jsme přichystané sekýrky a lano a byly jsme připravené. Při-šel opravdu, spadl však do vody a s mum-láním odešel.

Přála bych si ještě jednou slyšet burácet tábor smíchem jako při mém příjezdu s poš-tou, kdy mi ve Votici naložili k dopisům 5 ba-líků. Cesta vedla většinou do kopce, a tak jsem každou chvíli letěla s kolem i nákla-dem do příkopu. Kája Mařík by řekl: "Jako stará Hromádková," a měl by pravdu, po-slední robinzonáda totiž skončila na dně vypuštěného rybníka, kde bahno ještě ne-vyschlo.

Přála bych vám i sobě vidět sestru Kudrlinku jet na voru s bidlem po lesním rybníčku bahňáku - prý v nových plavečkách, jak před jízdou hrdě ohlašovala.

Vás však takové chvíle určitě čekají, pro-tože legrace k táboru patří jako vůně potoků a řek, praskot a teplo ohňů, hvězdy nad sta-nem, tiché ševelení deště do celt, lesy, lou-ky, nebe. Vás všechny tyto věci čekají. My staří budeme v duchu s vámi.

Text a foto: Zdenka Wittmayerová

Snad se vám podaří vytvořit na táboře tak prima ovzduší, ve kterém se urodí spousta legrace jako ve vzpomínkách Zdenky Wittmayerové, ALE re-dakci nezbyvá než připomenout také velmi vážné věci. To, že se může někomu přihodit úraz, jiného může uškrtout zmije, neplavcům hrozí utonout, to si každý zkušený vedoucí umí představit a snaží se tomu předcházet. Kolik dnešních vedoucích však bere vážně varování týkající se **PORUŠENÉ OZÓNOVÉ VRSTVY?**

Upozorňuji vás proto na články nazvané

Hrozba velké nuly

v Mladém světě č. 20 (str. 9 - 11). Sežeňte si toto číslo časopisu nebo si ho pouze půjčte od přátel a po přečtení ho předejte zase dál, pokud možno jinému skautskému vedoucímu a ještě před tábo-ry. To, co se dozvíte, vás jistě nenechá v klidu. Čtít(e)-li za své mladší sestry a bratry velkou zod-povědnost, pak nečekejte a něco konajte. Co?

Především se snažte zabezpečit jejich co nej-větší ochranu před slunečním zářením:

1. Rodiče jistě rádi připlatí požadovanou sumu určenou na společné zakoupení sluneč-ní slamáček se širokým okrajem, vysvětlíte-li jim proč. (Čert vem v tomto případě krojový předpis, tady jde o zdraví.) Hlídejte členy svého oddílu, jestli klobouk nosí, a buďte jim sami dobrým příkladem.
2. Nedoporučujte dětem obyčejné tmavé brýle bez UV filtru, v článku se dočtete proč. Dopo-ručit brýle s UV filtrem sice můžete, ale obávám se, že se v dětských velikostech nevyrobí, a kdyby náhodou ano, stály by jistě přílišnou sumu.
3. Nepodporujte, ba přímo nedovoďte opalování ve volných chvílích, např. o poledním klidu. Zahánějte táborníky v tomto čase do stínu. Samozřejmě byste jim měli přijatelnou formou vysvětlit, proč to všechno.
4. Věřím, že většina našich oddílů nevyhledává na sluníčku u vody. Koupat se dá i jednorázově, pak může pokračovat jiný pro-gram.
5. V době největšího slunečního svitu přeneste táborový program do stínu - do lesa, na zastíněnou část táborové louky apod.

Možná vás napadnou ještě další způsoby ochrany táborníků před slunečním zářením. Uvedený člá-nek v Mladém světě vás však možná popíchne i k činnosti pro naši budoucnost ještě důležitější: k vyžebření patřičných orgánů a výrobců k okam-žitému zastavení výroby plynů a látek ničících o-zónovou vrstvu: Stokrát nic umohlo i osla! -ho-

POLNÍ TELEFONY TP 25

vhodné na letní tábory

dodá

Wicom spol. s r.o.
Lukavecká 1732, 193 00 Praha 9
tel.: 68 55 053

Poznámky k táborové hygieně nejmenších

Vzhledem k tomu, že slibovaná příručka zdravotní rady Junáka ještě nevysla, předkládáme zde několik postřehů, zkušeností a nápadů z táborů světlušek a včítat. Píšíme o táborech postavených na zelené louce, bez vody tekoucí z kohoutku, bez zděných umývárna a WC. Nezmiňujeme se přitom o všech zásadách, jako jsou zdroje pitné vody, údržba latrín a odpadovky zaspáváním apod., to musí mít každý tábor vyřešeno.

Světlušky mají čistotu už ve svém zákoně, měla by tedy být samozřejmostí. U včítat se bohužel mnohdy tato nutnost pomíjí, zvláště vede-li tábor mladý muž, který nad tím mávné rukou. Ve výchově chlapců totiž vládne všeobecně názor, že nepotřebují tak často převlékat spodní prádlo a mýt se jako děvčata. (Je sice pravda, že možnost zánětů a náklady z nedostatku hygieny je u děvčat vyšší, to však neznamená, že hoši musejí být šmudlové.)

Na táboře se obvykle setkáme s dětmi, které již mají určité základní návyky z domova. Je nutné tuto pravidelnost dodržet i na táboře a nespolehat na to, že si rodiče dají děti do pořádku po návratu z tábora. Je výhodné, aby na každou šestku světlušek byla na táboře jedna dospělá sestra nebo aspoň dívka v roverském věku. Ta by měla mít na starost jak hygienu všech v šestce, kontrolu stavu a čistoty prádla a stanů, ale i například vedení šestky při službách v kuchyni a podobně. U včítat je to obdobné.

Jedněmi z prvních táborových staveb by měla být latrína a umývárna!

- **Latrína by měla být:** dostatečně velká (aby vydržela na celý tábor), zastřešená (stačí celta), dostatečně vzdálená od tábora, zvláště kuchyně a pitné vody, ale zase ne příliš daleko, aby děti nechodily za stany, udržovaná v čistotě (umyté sedátko, čisté okolí), opatřena umývadlem s vodou a mýdlem (vodu méně služba co nejčastěji, několikrát denně).

- **Umývárna by měla být:** dobře přístupná, blízko tábora, dost velká, aby se vešlo více dětí, s dobrým přístupem k vodě (molo, kamenné dláždění), opatřená stojánky na mýdla a další mycí potřeby (z krajiny nebo dvou kulin), opatřena sušákem na ručníky, případně šňůrami na prádlo, s možností zastřešení (celtou) pro špatné počasí, opatřena zástěnou pro možnost intimního mytí.

Příklady různých vynálezů a staveb lze najít v literatuře (Fanderlík: Skautská praxe, Vošátka: Encyklopedie táborníka, Zachariáš, Janík: Tábory 91 apod.).

Mytí a praní:

Ranní a večerní mytí a čištění zubů by mělo být společné, za kontroly dospělé osoby. Nejlépe obden či aspoň jednou za týden by měla být možnost ohřátí vody a umytí se v teplé vodě.

Aspoň jednou týdně nechat volno na praní, mytí vlasů a koupání v teplé vodě. Chce to

dostatek dřezů a kbelů, celý den topit a hrát vodu a kontrolu dospělou osobou.

Při praní pokud možno používat prací mýdlo (nikoliv prášky či Trimin - saponáty přírodně škodlivé).

Praní prádla je nejen výchovné (dětí se naučí další práci), ale i nutné (pokud nechceme, aby měly s sebou lodní kufr oblečení), o potřebnosti čistého prádla nemluví. Je výhodné, aby měly děti zvláště krojové součásti a spodní prádlo označené jménem či oddílovým číslem (když visí na šňůře deset stejných triček a ponožek, nevzná se v tom nikdo).

Péče o obuv a tím i hygienu nohou je také důležitá. Je třeba, aby děti měly dobrou pevnou, nejlépe koženou turistickou obuv, v níž budou chodit na výpravy, do lesa, za špatného počasí. (Kromě toho samozřejmě něco lehčího - tenisky, plátěnky apod.) Koženou obuv je třeba udržovat suchou a krémovat, aby nepropouštěla vlhkost.

Vyplatilo se nám dodržovat tato pravidla: Do kuchyně smí jen služba a vedení tábora. V kuchyni musí být dostatečný prostor na přípravu jídla.

U kuchyně musí být možnost umýt si ruce, zvláště pro ty, kteří jídlo připravují (stačí umývadlo s vodou a mýdlo).

U kuchyně musejí být věšáčky na jídelní misky a hrnečky, polička na příbory, případně "ešusovník" s rozvěšené soušky, kde má každý své stálé místo.

U nádoby (várnice, kanystru) s pitím musí být buď umístěny hrnky pro každého zvlášť nebo musí být možnost umýt po sobě hrnek ve vodě s dezinfekčním prostředkem. U kuchyně by měla být možnost opláchnutí nádob pitnou vodou.

Jídelní stoly je třeba udržovat v čistotě (vydrhnout). Stejně tak kuchyňské i soukromé nádobí.

Dbát na čerstvost potravin. Ty, které podléhají snadno zkáze, uchovávat v chladu (v zemním sklípku, v plovoucí chladírně

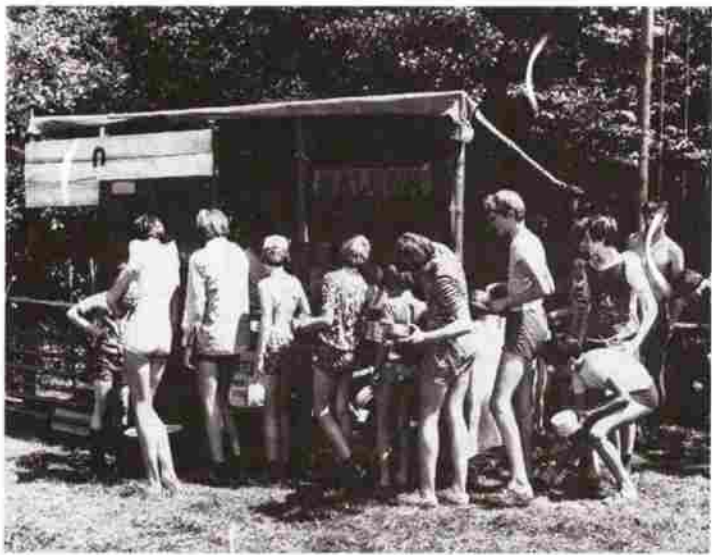

foto-rak

Holínky se příliš neosvědčily - za teplého počasí se v nich paří nohy a za deště dětem nateče z pláštěnky, trávy či vzedmutého potoka dovnitř - a sušte jich pak dvacet párů nad kamny!

Prádlo v políčkách, kapsářích či kufrech a bedýnkách je třeba:

- kontrolovat, zda není vlhké a neplesniví,
- za teplých dnů větrat.

Kufry a bedny podkládat kulatinou, aby nevlhly od země. Za vlhkého počasí zřídít sušák pod střechou nebo nad kamny.

Spací pytle je třeba větrat, za suchého počasí denně - k tomu je vhodné postavit za stany sušák. Naučit děti spát v prací vložce do spacáku (je to hygieničtější a spacák se šetří).

Kuchyně a jídelna jsou dalšími místy, kde je třeba dbát na hygienu. Předpokládáme, že šotci mají službu v kuchyni pod vedením starší osoby.

apod.). U masa si lze pomoci utěrkou namočenou v octě, zabalením do čerstvých kopřiv. Nekonzumovat nevyhovující potraviny! Pozor na zmrzliny, majonézy, saláty, sekané maso, uzeniny - i na výletech! Nenechávat dlouho zbytky jídla - uchovávat v chladu a vyndat při nejbližším jídle. Snažit se mít zbytků co nejmenší a pokud možno jídlo nevyhazovat - je to neohospodárné. Je třeba naučit tomu i děti!

Odpadky třdit - sklo a plech vozit z tábora v silných igelitových pytlích do města do kontejnerů, papíry spálit, jen organické zbytky házet do odpadovky.

Jistě zde nejsou všechny zásady správné hygieny na táboře ani možnosti řešení různých situací. Doufáme však, že alespoň touto hrstí poznámek pomůžeme začínajícím vedoucím a starší praktici že se nám ozvou se svými dobrými nápady.

Michala Rocmanová - Káča

skautská literatura

Jaroslav Foglar: Náš oddíl

Konečně! Celé čtvrtstoletí očekávaná, mnohokrát avizovaná foglarovka je na světě! Byl to osud některých foglarovek, že ležely nějaký čas v šuplíku. Náš oddíl je mezi nimi rekordmanem.

Poprve jsem na tento titul narazil v kronice Klubu přátel Jar. Foglara v zápisu z roku 1967: Náš oddíl - knížka příručka z činnosti Foglarova oddílu, kterou napsal pro SNDK. To ji odmítlo, a tak ji nabídl Sportovnímu a turistickému nakladatelství, které ji bere k "prostudování". Pak přišel rok 68. Během tří let vyšla většina foglarovek, některé i několikrát, ale Náš oddíl ne. V dubnu a květnu 68 vycházil v novinách Mladá fronta několik kapitol na ukázkou. Do edičního plánu knihu zařadila Olympie. Byla už i hotová kresba na přebal ve stejné grafické úpravě jako u předešlých čtyř foglarovek v Olympii, ale už nevyšla. Smlouva byla koncem roku 70 na pokyn ÚV PO SSM zrušena. Majitelé Zápisníku třinácti bobříků z roku 1970 marně čekali, aby si mohli u tohoto titulu vybrat kolečko na znamení "četl jsem" a doplnit lístky oznamující "mám".

V roce 1973 byla knížka znovu nabídnuta, dokonce bez nároku na honorář. Uvažovalo se o vydání v Mladé frontě, rukopis byl přepracován, ale přes dobrá doporučení - NIC. Koncem 70. let byla protlačována několika skalními příznivci na MV ČSTV - svazu turistiky a kanoistiky. Měla naději na vydání alespoň jako metodická publikace v roce 1979. Do knihkupectví by se ani nedostala, ale uvažovalo se jejím o rozšíření po tělovýchovných jednotách. Přes slibná jednání vše usnulo.

Náš oddíl se opět vynořil v letech 1985 - 86, kdy v regionálním Novoměstském zpravodaji vyšlo několik kapitol, ale opět někdo zasáhl. Ale již rok nato o rukopis projevil nezávazný zájem Blok Brno. Začíná přihlížet, po letech opět vyšli Hoši od Bobří řeky, pak i Chata v Olympii, ale Náš oddíl stále NE. O vydávání na pokračování se chtěl počátkem roku 1989 pokusit další regionální časopis Frymburské ozvěny, ale pokus byl hned po prvním čísle umlčen. Až od léta 89 se začíná objevovat konkrétnější zájem různých nakladatelství.

Ale to vše je už minulostí, první vydání je tady! Závod o vydání vyhrálo nakladatelství ATOS, kde knížka vyšla v edici Touha jako 6. svazek s ilustracemi Michala Kociána - je to vlastně dárek k Ještěbovým 85. narozeninám.

V instruktažní, částečně zbeletizované knížce najdou čtenáři návod, jak vytvořit kamarádské prostředí, jak založit a udržovat tradici svého oddílu (klubu), co v oddílu dělat, co hrát. Je to vlastně zkušenost, celoživotní Ještěbova praxe. Je tu mnoho historek jeho oddílu - pražské Dvojky. Náš oddíl zařadíme k podobné Kronice Ztracené stopy. Cena 160stránkového paperbacku je 30 Kčs. Sáhne po ní každý správný kluk, ale i lečtější vedoucí v ní najde zdroj inspirace.

Windy

Tuto knihu si můžete objednat v Junácké edici.

Nové knihy (březen - květen 1992)

Před dvaadvaceti lety mi přišla do ruky tenká kreslená příručka Skautská všehočut, příbuzná všeobecně známé Fanderlíkové Skautské praxi. Obrázky však působí veseleji, nejsou strohé. I uvedení autora "Sesmolil Lubka Školoud" působí vesele. Ani jsem se nedivil, když se tato příručka objevila po dvaceti letech v reedici znova, jen nepatrně upravená a doplněná. A nezůstala sama, další, ještě obsáhlejší Zálesácká dovednost ji doprovázela. Junácká mládež tyto příručky typu "hodně obrázků, málo textu" má nejradši.

Na V. junáckém sněmu jsem si koupil dalšího Lubku Školouda, tentokrát nikoli zelená nebo hnědá obálka, ale černobílá. Tak trochu humorné obrázky jen tu a tam doprovázejí bohatý text. Pod názvem **NA VŠECHNO BŮD PŘIPRAVEN!** je prostě a jednoduše uveden příběh mukla Lubomíra Školouda. Jeho poznámky jen nepatrně poupravil a sestavil Petr Štěpánek, před dvaceti lety Lubkovo vlče. Petr píše: "Už tenkrát jsme my kluci věděli, že byl řadu let zavřený, ale podrobnosti naše klukovské duše nezajímaly." Jsem přesvědčen, že ani dnešní kluky to moc zajímat nebude, ale mělo by to zajímat nás, dospělé. Většinou víme o procesech padesátých let něco málo - opravdu něco málo! Rovněž souhlasím s Petrem, že tihle knížce jde o něco úplně jiného, než jsou literární ambice a hodnoty.

Černobílá knížka se čte dobře, je napínavá, někdy i úsměvná, ale úsměv vždy ztvrdne při záblesku vědomí, že čtený příběh vězně Lubky je pravdivý, mrazivě pravdivý, prožitý. Příběh začíná na podzim 1950 odchodem z domova do skautáku (v Hradci Králové), kde se scházela parta kluků hradecké Dvojky. Nakloněná rovina této doby se překlopila po "klukovině", kterou si vymysleli za to, že jim brali to, co měli nejraději - skauting. Podomácku vyrobenou nálož připevnili před krajskou prodejnu KSČ. Došlo k materiálním škodám, nikdo nebyl zraněn. Po zatčení několika členů Dvojky začíná anabáze: hradecký kriminál, Jáchymov, útěk, postřelení, duchovská nemocnice, Jáchymov, Pankrác, Bory, Valdice, Leopoldov, brněnský špitál, operace, útěk, brněnský kriminál, Ilava, Leopoldov, Pankrác, Leopoldov, Mírov, Valdice, Leopoldov. Kniha končí po dvou stech stranách - po čtrnácti letech zkaženého mladého života. Lubka přetpěl vše a nezlomilo ho to. Za necelé čtyři roky pomáhá obnovovat hradecký skauting. V jeho kreslené příručce není zmrkotrpklosti. Práce v oddíle, tábory - a zase konec! 24. listopadu 1989 je Lubka jeden z prvních, kdo se hlásí k práci s dětmi. Zná své místo ve společnosti!

Muklovské vzpomínky bratra Školouda se skautingu jen dotýkají, přesto mezi skautskou beletrií pro dospělé jistě patří. Vydalo nakladatelství Kruh v Hradci Králové v edici Okamžiky. O tuto knihu, též o Skautskou všehočut a Zálesáckou dovednost si můžete napsat do hradecké prodejny Junácké a tábornické potřeby, Průmyslová 941, Hradec Králové, PSČ 500 02.

Jiří Reinsberg: Skaut přemýšlí o Kristu. - Meditace na Evangelia podle francouzské předlohy, zpracovaná někdejšími zemským duchovním rádcem Junáka, pod stejným názvem vyšly již v roce 1947 v malé tenké příručce pro věřící skautskou mládež. Byla to však jen první část zamýšleného díla. Druhá část, připravená na rok 1948, již nevyšla, natož další. První úplné vydání, které nedávno vyšlo, je podstatně obsáhlejší - je úplné. Vydalo Scriptum v nákladu 5 000 ks. Cena 35 Kčs se však za paperback o 128 stranách kapesního formátu zdá přeci jen dost vysoká.

Windy

Postavení diabetika ve skautském oddíle a na táboře

Již pět let jsou členy našeho oddílu nejprve včítat a později i skautů dvojčata Cinek a Vykuk. Asi po roce jsme zjistili, že jejich o málo starší bratr má také zájem o práci v našem oddíle, ale je diabetik. Začali jsme uvažovat, jak 10leté dítě, které si musí třikrát denně píchat inzulin, které je životně závislé na přísné dietě, zapojit do normálního běhu oddílu.

Začali jsme spolupracovat s oběma rodiči, kteří mají vztah ke skautingu, informovali jsme se velmi podrobně na rozsah a problémy choroby a o všem jsme si udělali podrobné záznamy. Naše školení by se téměr dalo srovnat se školením zdravotních sester v této problematice.

Kuro začal pravidelně docházet na schůzky, začal se pravidelně zúčastňovat schůzek a později výprav včítat, nejprve jako člen a pak i jako šestník. Vyvrcholením jeho práce v oddíle včítat byla jeho účast na táboře. Pokusili jsme se připravit pro něj maximální podmínky, jeden z vůdců - medik se zaměřil pouze na sledování jeho zdravotního stavu a my ostatní jsme sledovali zase tohoto medika. Celý pokus dopadl nepříliš dobře, ale pro nás poučné. Po třech dnech Kuro nastydl a mírně se mu zvýšila teplota a tím i hladina cukru v moči. Naštěstí jsme na táboře měli auto, a tak jsme mírně vydešeného Kura naložili do auta a odvezli domů. Po táboře jsme se dověděli, že se jednalo o zcela běžný jev, který neohrožoval jeho celkové vratkou stabilitu.

Kuro po prázdninách opět pokračoval jako šestník u včítat, až už měl věk skauta.

Před táborem jsme dospěli k názoru, že jediná možnost je účast matky na táboře jako zdravotnice. Protože se jednalo o tábor menších kluků, kteří alespoň z části trochu té maminkovské péče potřebují, ukázalo se zapojení Kurovy maminky do běhu tábora jako mnohem menší problém, než jsme si na začátku mysleli. Tábor proběhl v naprostém pořádku jak z hlediska zdravotního stavu Kura, tak i ze všech ostatních hledisek. Po táboře přešel Kuro konečně do oddílu starších, který vedu, a zapojil se do normální práce každého skauta. Teprve tady se začaly projevovat některé problémy. Jednak si Kuro již příliš zvykl na své poněkud výsostné postavení v oddíle včítat a jednak ve skautském oddíle více vynikly jeho určité nedostatky vyplývající z choroby, především ve vytrvalosti a síle. Kuro je velmi citlivý, všechno to špatně nese, a snaží se proto vyniknout za každou cenu v jiných oblastech, ve kterých si myslí, že vyniknout může. Všichni kluci vědí o jeho handicapu a ani v nejmenším mu jeho roli v oddíle nezetřívají, naopak ho obdivují, že si je schopen vyhrnout kalhoty, připravit injekci a přichnout v příslušný čas inzulin.

Při normální činnosti během roku nevzniká žádný problém, který by se nedal vyřešit. Je pouze třeba tolerovat Kurovu poněkud řídkou docházku na akce, protože se nemůže zúčastnit těch namáhavějších a častěji než jiní má zdravotní problémy.

Před táborem jsme se opět domluvili s jeho maminkou, která by jednak zajišťovala Ku-

rovo zdraví a jednak by dělala zdravotnici pro celý tábor.

Na táboře se ovšem vyskytlé problémy. Ukázalo se, že i při vší dobré vůli je velmi těžké potlačit přirozený strach o nemocného syna. Proto maminka poněkud protestovala Kuro na úkor ostatních. My starší jsme si to vždy dovedli vysvětlit, rozumně zdůvodnit, ale kluci, kteří se dostávají do vnitřního věku, s tím měli trochu problémy. Jak například vysvětlit, že Kuro po deseti dnech tábora již nemusel na rozcvičku? Bylo to opravdu jeho únavou, nebo tím, že se mu nechtělo vstávat? Zatímco na táboře včítat se tento problém nevyskytl, protože jednak Kuro i přes svůj handicap stačil ve všem mladším kamarádům a jednak mladší si tak dobře nevěšmali drobných úlev, které Kuro měl, na našem táboře nás stálo mnoho sil a vysvětlování objasnit všem klukům, proč se děje to a to, proč má Kuro tyto drobné výhody.

Po táboře jsme zvažovali, zda je i nadále možné, aby Kuro navštěvoval oddíl, ale při srovnání našich malých a často i malicherných problémů na táboře a handicapu, který

má Kuro, jsme se jednoznačně rozhodli, že ano.

Tábor v roce 1990 nám dal zcela za pravdu. Problémy, které se vyskytly na minulém táboře, jsme již uměli lépe řešit a při oboustranné toleranci jak věše členů tábora, tak i maminky Kura se tábor celkem vydařil.

Již víme, že s diabetikem na táboře jsou určité problémy, ale že tyto problémy lze dobrou přípravou na věc vyřešit či ztlumit. Je zcela nezbytné, aby takto handicapovaný skaut měl na táboře svoje speciální zdravotní zabezpečení, počínaje zvláštním místem v zásobáku na uložení dia-petravin, upraveným jídelníčkem, pravidelným sledováním jeho zdravotního stavu a konče mnoha drobnými úlevami ze společného programu. Jeho režim je prostě zcela jiný a jediné zdravotník-profesionál, který dlouhodobě zná zdravotní stav diabetika, nebo, tak jako v našem případě, matka může zajistit účast na táboře. Bez takového zajištění nedoporučuji, aby se diabetik skautského tábora účastnil. Rizikových faktorů je tolik, že není možné se s nimi beze zbytku seznámit a okamžitě i rozpoznat jejich příznaky. Přesto, že cizí element na táboře, nota bene matka jednoho z účastníků, představuje velké problémy, doporučuji pokusit se problémy překlenout. Při vzájemné toleranci a přesné předtáborové dohodě je účast matky na táboře možná. Odměnou všem je poté pocit spokojenosti a štěstí v očích handicapovaného.

Radim Perlík (kráceno)

Uštknutí hadem

Zmije obecná je u nás jediný druh jedovatého hada. Má drsnější šupiny, trojúhelníkovitou hlavu ostře oddělenou od těla, vpředu na horní čelisti dva mohutné dlouhé zahnuté zuby, opatřené kanálkem. Ty se vztýčují jen při otevřených tlamě, když zmije útočí na kořist. Prudce uštkne a oběť neдрž. Zbarvení těla je velice variabilní: šedo-modré (zvláště samci po svlékání), tmavohnědé až do černé (zvláště samice). Lze říci, že každý jedinec je vybarven odlišně. Samice je živořodá a v létě rodí 5 - 14 mláďat. Živí se ještěrkami, hračši, myškami a malými ptáčky.

Žije v rozmanitých biotopech, ale nejčastěji na pahorkatinách a horách - ale i v nížinách a ve velehorách. Je to noční zvíře, které přes den odpočívá. Stará se spíše o možnost úkrytu, ale paseky, kamenité stráně a prosluněná místa nepreferuje. Stahuje se do míst s dostatkem potravy a najde je i tedy i na rašelinistích, mokřinách a bažinách. Výborně registruje chvění země, člověka identifikuje na deset metrů podle pohybu. Je to zcela mírný a absolutně neútočný had, který uštkne jen při bezprostředním ohrožení, prakticky jen při šlápnutí a při neobratné bráni do ruky. Nemůže útočit na větší vzdálenost, než je třetina její délky. Jed je sice silný, ale jeho množství nemůže zdravého dospělého ohrozit. Ale je třeba vědět, že pro dítě je totéž množství vpraveného jedu nebezpečné. Asi pro 15 ze 16 uštknutí zmije nemá vůbec potřebné množství jedu, protože se nestačil vytvořit.

Tíže průběhu uštknutí závisí nejen na stavu hada, ale i na stavu postiženého. Pokud zmije uštkne přímo do žíly nebo tepny nebo

do dobře prokrvené části těla (do krku, úst apod.), jedná se o vážnou příhodu.

Uštknutí vždy dopravíme do nemocnice nebo alespoň k nejbližšímu lékaři. Ihned po uštknutí je místo silně bolestivé a bolest začne vystřelovat do okolí. Do 30 minut jsou citlivé mízní uzliny a objevuje se otok, který se zvětšuje a šíří. Kůže je zarudlá a během několika hodin se objevují krvení podlitiny, které nejsou vázány na okolí vpichu. Dochází k poklesu krevního tlaku, objeví se studený pot, nevolnost, zvracení, rychlý puls, bolest hlavy a poruchy vidění (zornice jsou rozšířené).

První opatření

1. Postiženého uložíme do klidu, zasaženou končetinu znehybníme dlahou ve sněžené poloze. Aktivní pohyb zrychluje vstřebávání. Zraněného uklidňujeme.
2. Ránu necháme volně krváčet, vyplachujeme ji peroxidem nebo roztokem hypermanganu. Rychlým vstřebáváním jedu zabraňujeme přilíhnutí širokého škrtidla, ale tak, abychom periferně od škrtidla hmatali tep, potřebujeme jen ztížit žilní odtok. Použijeme širokého obinadla, třeba i pružného Esmarchova obinadla nebo manžety tlakoměru. Podvaz po 10 - 20 minutách na 2 - 3 minuty uvolníme nebo posuneme blíže k srdci.
3. Ránu nerozřezáváme a nevysáváme.
4. Transportujeme s dostatkem tekutin včetně se snižovou znehybněnou končetinou a dáme lék tláčením bolesti.

Další opatření je věc lékaře - transport provedeme rychle, ale šetrně.

Dingo

Ekologická zařízení na táborech

UNIVERZÁLNÍ IZOLAČNÍ BEDÝNKA

Univerzální izolační bedýnka musí být co možná nejvíce vzduchotěsná s dobře uzavíratelným víkem. Vnitřek je vyplněn izolačním materiálem, necháme však dostatečné místo na větší silnostěnný hrnec s dobře uzavíratelným krytem. Hrnec musí být ze všech stran obklopen nejméně deseticentimetrovou vrstvou izolační hmoty. Hodí se jakýkoli měkký materiál izolující teplo: polystyrénové kuličky, polštářové naplněné perím nebo umělohmotnou drtí, v nouzi i seno, sláma, dřevitá vlákna nebo roztrhaný novinový papír.

Co se dá s bedýnkou dělat?

- vařit

Na ohništi přivedete jídlo v hrnci do varu. Rozpálený hrnec pak dáte do bedýnky a pevně uzavřete. Vaření trvá déle než na plotně, přitom však ušetříte energii. Jídlo bude mít lepší chuť a uchová si více výživných látek. Dobu vaření musíte asi jedena-půlkrát prodloužit (např. nakrájené brambory vařte asi dvě a půl hodiny).

- udržovat jídlo teplé

V bedýnce můžeme delší dobu udržovat teplé jakékoliv jídlo. Musíme však dát pozor, abychom tam masové a rybí pokrmy neskladovali déle při teplotě nižší než 65 stupňů Celsia (nebezpečí otravy).

- udržovat jídlo v chladu

Zmrazená jídla udrží v bedýnce svou teplotu dost dlouho (čím větší množství jídla, tím déle). Přidané kostky ledu nebo pytlíky s ledem z ní vytvoří jednoduchou ledničku.

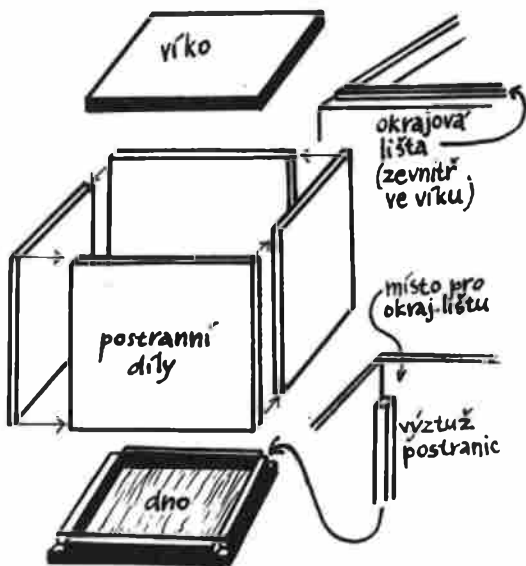
Návod na zhotovení bedýnky z překližky o rozměrech 46 x 46 x 46 cm. Materiál: lepidlo na dřevo a hřebíky, panty na víko, 1 kus 10 mm překližky 45 x 45 cm, 4 kusy 25 mm překližky 7 x 7 cm (pokud chcete mít u bedýnky sokl), 4 kusy 5 mm překližky 45,5 x 45,5 cm, 4 kusy 5 mm překližky 44,5 x 7 cm (pro lištu k vrchnímu okraji bedýnky), 1 kus 5 mm překližky 46 x 46 cm, 4 kusy čtyřhranné lišty (20 x 20 mm) dlouhé 41 cm na dno, 4 kusy téže lišty dlouhé 28 cm na boční strany, 4 kusy téže lišty délky 43 cm pro víko.

Postup výroby:

1. Všechny spoje slepujeme a stlučujeme hřebíky. Na dno (45 x 45 cm) připevníme

čtyři lišty (41 cm dlouhé) tak, aby jejich hrany souhlasily s hranami překližek budoucích postranic. V rozích dna přitom vzniknou čtvercové mezery (2 x 2 cm), v nichž budou později upevněny výztuže postranic. Postranní díly bedýnky upevníme ke dnu při vnějších stranách lišt, přičemž v rozích se postranní hrana jednoho dílu bedny musí dotýkat stěny dílu dalšího. Postranní díly bedny slepíme a spojíme hřebíky.

2. Připevníme vrchní desku, takže vznikne uzavřená kostka. Tuto kostku prořízneme ze všech stran 6 cm od horního okraje a z vrchního dílu vznikne víko. Pokud pracujete přesně, můžete bedýnku a víko vyrábět také zvlášť. V tom případě si uřízneme postranice o rozměrech 40 x 45,5 cm

a postranice víka o rozměrech 5,5 x 45,5 cm.

3. Výztuže postranic zasadíme do čtvercových mezer na dně a upevníme. Výztuže nemají sahát až k hornímu okraji bedny, protože tam musí zůstat místo na okrajovou lištu.

4. Pro okrajovou lištu upevníme kousky 5 mm překližky (7 x 44,5 cm) zevnitř k vrchnímu okraji bedny tak, aby přečnívaly 1,5 cm přes tento okraj. Zbylé lišty upevníme na vnitřní strany víka.

5. Pokud chceme, připevníme k bedně i nohy (sokl) a panty u víka. Nohy nesmíme připevňovat přímo k okraji bedny, ale výlučně jen ke dnu. Panty k víku upevníme šrouby s matkami.

Výroba izolace bedny:

1. Bednu vyložíme čtvercovou látkou (1 x 1 m), přičemž její cípy visí přes okraje.

2. Na dno bedny pokryté látkou dáme nejméně 10centimetrovou vrstvu izolačního materiálu a doprostřed postavíme hrnec.

3. Hrnec obložíme ze všech stran izolací. Pak jej vyjmeme, čímž vznikne prohlubeň.

4. Cípy látky visící přes okraj bedny zahrneme dovnitř, vyložíme jimi prohlubeň a přikryjeme izolací.

5. Vezmeme čtvercový bavlněný šátek (82 x 82 cm) a vyložíme jím prohlubeň. Ucpeme mezery mezi postranicemi a izolačním materiálem. Šátek můžeme občas vyprat, zabraňuje ošoupání izolačního materiálu.

(Pozn. redakce:

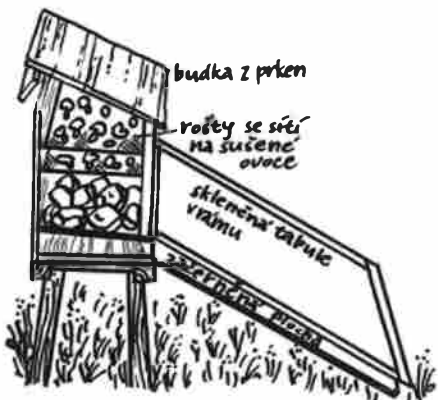
Každý čtenář už jistě poznal, že jde o překlad z němčiny. Výše uvedený postup totiž přesně odpovídá německému přístupu k věci: Změř s milimetrovou přesností, narysuj, uřízni, pokud řízneš vedle, rysuj na nový kus překližky a řež znovu a přesněji. Trochu se z tohoto přístupu vytrácí právě ta ekologie - tolik nového materiálu použitelného i jinde je potřeba ke konstrukci této precizní bedny.

Český přístup je jiný: Najdi vyřazenou a již nepoužívanou bednu s víkem velikosti zhruba 50 x 50 x 50 cm. Nebudeš ji muset vyrábět a navíc jí dáš opět nějaký smysl a vrátíš ji do života. I to je ekologické!)

SOLÁRNÍ SUŠÁRNA

Sušárny slouží k šetrnému a rychlému sušení zeleniny, ovoce, bylin, čajů, které se tím mají stát trvanlivými a upotřebitelnými pro tábor. Vysoušené potraviny můžeme sice zavěsit na provázky, jde to však rychleji, když je rozložíme na rám, na němž je napnutá vzdušná tkanina. Jednoduchou konstrukcí solární sušárny můžeme využít sluneční energii a tím urychlit dobu sušení.

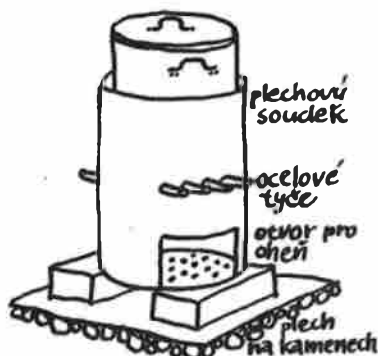
Díky své konstrukci je solární sušárna relativně levná. Vzduch se ohřívá mezi skleněnou deskou a černě natřenou odrazovou plochou. Stoupá vrstvou kameňů k hornímu rámu sloužícímu k sušení.

EKOLOGICKÁ KAMÍNKA

Tento model v sobě spojuje čtyři přednosti:

- víc tepla při menší spotřebě paliva
- méně kouře
- ochrana trávníku a půdy
- prakticky žádné vyletování jisker.

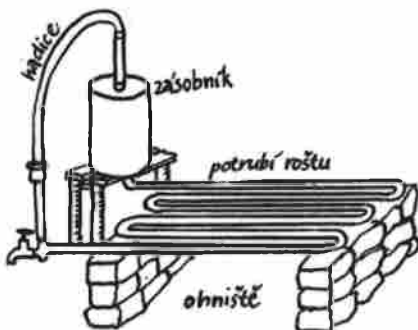
OHŘÍVAČ TEPLÉ VODY

Tento systém ohřívání teplé vody spočívá na jednoduchém principu průtokového ohříváče. Od zásobníku se vede voda ohněm rozpáleným potrubím ke kohoutku. Rozdvojka roury s ohebnou hadicí vede vodu zpátky do zásobníku. Zpětný návrat vody je účelný, neboť přebytkem horká voda ohřívá opět zásobník.

Při montáži celého systému na táboře se musí zachovat optimální výška potrubí asi 30 cm nad zemí. Celý kombinovaný systém vaření - ohřev vody sestává ze svařených třicetivtečkových ocelových trubek (musejí unést váhu kuchyňských hmců). Když je takový ohříváč používán na táboře 14 dní, vápenná usazenina v trubkách se postará o čistou horkou vodu. Při topení musejí být trubky naplněny vodou, jinak je vápenný povlak v trubkách ohrožen. Použití horké vody v táborové kuchyni snižuje celkovou spotřebu vody na mytí asi o polovinu (a dobře nahrazuje dodnes používané saponátové přípravky k odstraňování mastnoty, pozn. red.).

Jednoduchý převoz průtokového ohříváče je možný rozložením na tři díly: zásobník s kouskem roury, potrubí s kohoutkem a rozdvojkou, hadice.

Konstrukční pokyny: Protože topení s sebou přináší velké výkyvy teploty, musí být potrubí nad ohništěm svařeno (ne sešroubováno!), aby neteklo. Zásobník je upevněn na posledním kousku roury. Zde se stará o bezproblémové spojení s ostatním potru-

bím šroubový uzávěr s těsněním. Tento šroubový uzávěr však nesmí ležet nad ohništěm - na takové teplotní výkyvy není žádné těsnění stavěno.

Hadice je k trubkám pevně přišroubovaná jen manželou a může být bez námahy uvolněna. Vyzkoušené míry: zásobník na 30 l, třicetivtečková ocelová trubka, trubkový systém - přední a zadní trubka 120 cm, prostřední 1 m, zpětný okruh - 2 kousky trubek po 30 cm a asi 60 cm hadice.

ZVÝŠENÉ OHNIŠTĚ

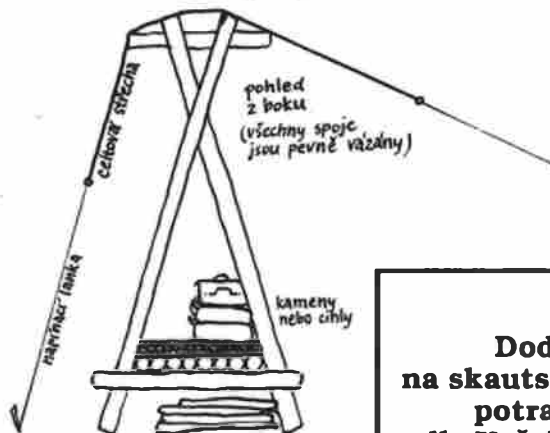
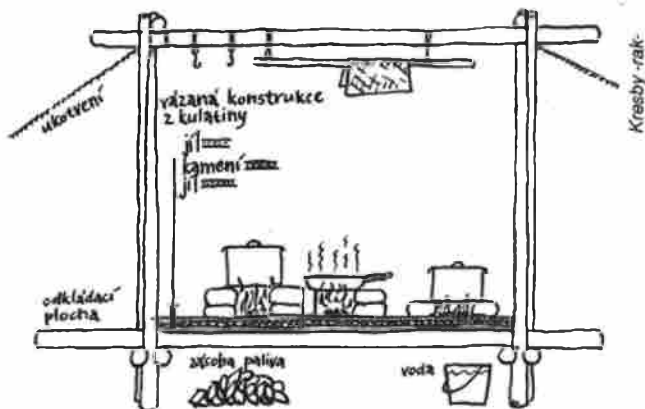
Abychom na táboře neničili trávník, můžeme si zřídit zvýšené ohniště. V nákresech uvádíme některé příklady a zároveň chceme zdůraznit, na co je třeba dát si pozor: Vhodné je předem si připravit stavební dříví, které budete moci libovolně rozřezat. Je důležité, aby bylo toto stavební dříví chráněno před žárem ohniště tak, aby mohl vltř profukovat topeništěm, tím vám pomůže při rozdmýchávání ohně. Pro vaření na velkém

táborovém ohni se vám bude hodit vhodný řetěz, na který můžete upevnit hrnec.

Techn. pozn. překladatelky:

Stavba velkého zvýšeného ohniště je sice malebná, avšak zároveň náročná na materiál i na čas. Hodí se hlavně pro větší a dlouhodobé tábory, kde najdeme dostatek jílů (běžná půda by se nám teplem drotila a měnila na prach) i kamení. Výška konstrukce je asi 3 m a musíme použít dřevo listnáčů - nejméně hořlavé jsou dub nebo akát. Dáme tedy patrně přednost menším "stolovým" ohništím. Úplně nejjednodušší (i když hledisko využití přírodního materiálu zde přijde zkrátka) je vzít ocelovou desku (alespoň 17 milimetrovou), podložit ji kameny nebo kmeny nebo dát na dřevěný rám s nohami. Jde to také, nesmíme však zapomenout předem vyvrtat v místě, kde bude ohniště, díry kvůli dobrému tahu.

Z něm. originálu projektu "Arche Noah", str. 15 - 18 a 24 - 26, 1990, DPSG Regensburg, přeložila a mírně upravila Anna Velichová - Ida

**Dodám
na skautské tábory
potraviny
dle Vašeho přání
za výhodné ceny**

**KUCHTOVÁ
tel. 27 46 98
po 18 hod.**

Český a slovenský skauting v zahraničí na svém Velesazení ve Wiesbadenu dne 17. května 1992 zvolil nové vedení ve složení:

- Prof. Tibor GRANDTNER (Čipa) načelník
- Dr. Oldřich BĚLOHORSKÝ (Obé) místonáčelník
- Ing. Karol MARENČÁK (Vodník), místonáčelník

Blahopřejeme!

Estetika na táboře

Estetické působení vedoucích na táboře začíná vlastně už dávno před jeho zahájením. Najdete-li si tábořiště v malebné, co nejméně porušené přírodní krajině s krásnými ztepilými stromy, dalekými výhledy do zvlněné pahorkatiny, bude-li tábor stát na kvetoucí louce, po jejímž okraji se krouží čistý potůček a jejíž vzdálený okraj občas přeběhne stádečko muflonů anebo aspoň ovcí, máte o veliký kus estetické výchovy postaráno. Nikomu nic nebudete muset vnucovat, děti budou tu krásu kolem sebe vnímat docela automaticky. A po návratu domů samy vycítí, že kolem jejich domu, v jejich čtvrti i v celém městě není něco v pořádku. Najít takové dokonalé tábořiště je dnes velice těžké, namítne kdekdo. Jistě, ale za pokus to stojí, protože vynaložená námaha se vám vrátí.

Nebudete-li mít štěstí s umístěním tábořiště, můžete mnohé zachránit i v době tábora. Podnikněte výpravy do krásných míst v přírodě, do historických městeček, na hradů, zámky. Cestu vyberte pěknou krajinou, stylově neporušenými vesnicemi. Občas nezapadněte upozorněte na obzvlášť pěkný tvar, rytmus, kombinaci barev...

A kreslete! Kostelík v nejbližší vsi, panoráma vzdáleného pohoří, krásné stromy v okolí tábora, svůj tábor jako celek i v detailech. Nesmysl, řeknou někteří, to si to raději vyfotím. Ano, i dobrá fotografie je umění. Většina fotografií však dnes používá svůj aparát

spíš jako pomocníka paměti (vyfotím a doma si to pak důkladně prohlédnu). To u kresby nejde. Chcete-li něco nakreslit, musíte to důkladně pozorovat, soustředit se na kreslený objekt. Kresba moc dobře pomáhá poznat důkladně vzhled čehokoliv. Při ní si teprve dokonale uvědomíte vzájemné proporce, tvar, obrys, působení světla. Při kresbě květiny si někdo teprve všimne a navždy zapamatuje, kolik že to vlastně má okvětí a lístků.

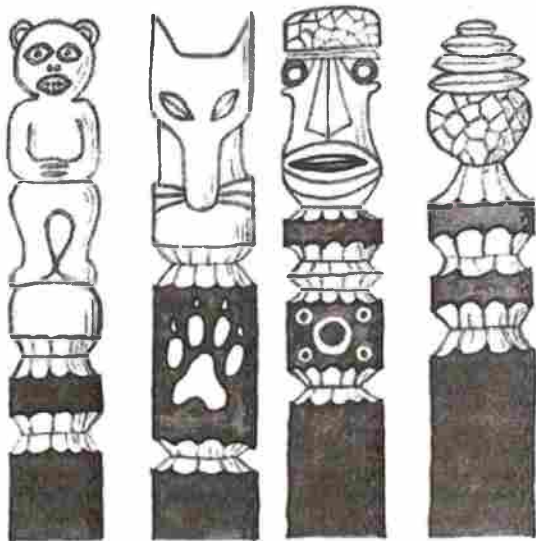
Pochopitelné není ovšem možné říci dětem: Tak, tady si teď nakreslete všichni támhleten hrad. Kdo to bude mít nejlepší, dostane pět bodů. A vedoucí si zatím zapálí cigaretu nebo si odskočí do nedalekého hostince na občerstvení. To by nešlo! Vedoucí musí sám jít příkladem, nadšené a s chutí vyťahovat skicák a kreslit. Chce to jen trochu odvahy, hodně měkkou tužku a skicák. Nic víc. Za své výtvořky se přece nemusíte stydět. Když budete pracovat s nadšením, každý to pozná a pro nějakou disproporci se vám nikdo nebude smát. Nanajvýš se těm svým nepodařencům zasmějete všichni společně. Že se vám nepodařilo nakreslit to, co jste chtěli, přesně? Nevadí, vždyť jste nekreslili proto, abyste něco zvětšili, ale abyste něco krásného lépe poznali. A pak - žádný učený z nebe nespadl, cvikem se jistě časem zdokonalíte.

Několik námětů na kreslení: věžičky kostelů (jsou si velice podobné, a přece je každá jiná), osamělé stromy (každý druh má svůj specifický tvar), mraky a oblaka (jejich tvary dokonce napovídají mnohé o vývoji počasí), květiny, zvířeciny hradů (prohlédněte si v knihovně kresby hradů, které vytvořil K. H. Mácha), panoramata hor, brouci, housenky, ptáci, zvířata (to už je náročnější), zkuste se navzájem portrétovat (užijete při tom spoustu legrace). Kreslit můžete pochopitelně cokoliv - nejlépe to, co vás nejvíce zajímá.

Pěkně uspořádaný, upravený tábor bez smetí, odpadků a neoprádru také pozitivně ovlivní smysl dětí pro krásu. Rozhodnete-li se pro stavbu věže, brány, můstku, poučte se v některé dobré příručce a vybudujte pěknou, stylově čistou stavbu na dobrém místě, aby mohla případně i po skončení tábora sloužit místním lidem - budou na vás rádi vzpomínat.

Součástí téměř každého táborového programu by měly být **drobné rukodělné práce.** I při nich lze na děti dobře esteticky působit, a naopak při neopatrné a nepřipravené aktivitě lze mnohé pokazit. Prohlédněte si některé z níže uvedených knížek, promyslete si, jaký materiál bude na táboře dostupný, co je třeba vzít s sebou. Nůž má každý, brousek je v oddělovém vybavení, několik dalších nástrojů vezme vedoucí. Opět platí důležité pravidlo: Vedoucí nesmí stát stranou, musí se také zúčastnit. Nejlepší je, když sám udělá už předem to, co chce po ostatních. Budou-li si děti moci prohlédnout a osahat hotovou věc, získají jednak lepší představu a navíc ještě zatouží zkoušet to taky, udělat si takovou věc samy.

Některé nápady můžete hledat v knížkách M. Zapletala Kouzelné brýle, J. Simonidese Výtvarné nápady pro šikovné ruce nebo L. Hofmana Výtvarné hříčky. Ve čtyřech svazcích encyklopedie Umělecké památky Čech najdete všechny obce, ve kterých je něco, co z tvorby našich předků stojí za vidění.

OBSAH 30. ROČNÍKU SKAUTINGU

Vigilie

- č. 1 J. Edy Zajíc: Osobnost vedoucího (s. 13)
- č. 2 J. Edy Zajíc: Spirituální dimenze (s. 7 - 8)
- č. 5 J. Edy Zajíc: Výchova svědomí (s. 6)
- č. 6 J. Edy Zajíc: Sebereflexe naší skautské přítomnosti (s. 6)
- č. 8 J. Edy Zajíc: Slovník (s. 8)
- č. 10 J. Edy Zajíc: Sněmovné ohlédnutí (s. 5)

Oddílová praxe

- č. 1 -rak-: Přítěšek
- č. 2 J. Macěk-Čiksika: Indiánský lakros, Zálesácké značky (s. 5)
- č. 3 J. Macěk-Čiksika: Pochodné, Zimní výpravy, Pítko (s. 5)
- č. 4 Z. Kratochvíl-Giga: Jak nosíme nůž? (s. 4 - 5)
- č. 5 J. Macěk-Čiksika: Podšady, nebo typ? (s. 5)
- č. 6 J. Macěk-Čiksika: Typ? - ušít či koupit? (s. 7)
- č. 8 J. Macěk-Čiksika: Tábor se stany typ? (s. 7)
- č. 10 J. Macěk-Čiksika: Tábor trochu jinak (s. 4)

Rádce skautské družiny

- č. 1 M. Zapletal-Zet (s. 9 - 12)
- č. 2 - 10 J. Cuhra a kol. (s. 9 - 12)

Ekologie

- č. 1 Krystal: Krajina kolem nás (s. 17)
- M. Pergler-Dany: Ekologická výchova v Junáku (s. 18)
- č. 2 M. Pergler: Ekologie na skautských výletech (s. 16)
- č. 4 L. Fiala-Norek: Skauting a ochrana životního prostředí (s. 14 - 15)
- č. 5 přel. L. Fiala: Světový odznak ochrany prostředí (s. 15 - 16)
- č. 6 D. Vystrčilová: Skauting a ekologie (s. 15)
- č. 7 M. Pergler: Ekologie na skautském táboře (s. 16)
- J. Veselá-Červenka: Jsme jedné krve (s. 17)
- M. Pergler: Chvála našich středisek (s. 2)
- č. 8 D. Vystrčilová: Ekologie ve skautingu (s. 15)
- Duň: Projekt Ozón (s. 16)
- rak-: Otvírání studánek (s. 16)
- č. 9 Duň: Několik ekologických her (s. 14 - 15)
- č. 10 přel. A. Velichová-Ida: Ekologické stavby na táborech (s. 14 - 15)

Osobnosti

- č. 1 Windy: Jaroslav Svojsa (s. 18 - 19)
- č. 2 -rak-: Václav Havel (s. 18)
- č. 3 -rak-: Henry David Thoreau (s. 18)
- č. 4 M. Nevrlý: Miloš Zapletal (s. 18)
- č. 5 -rak-: Bohdan Kopecký (s. 17 - 18)
- č. 7 -rak-: Jan Amos Komenský (s. 18)

Otázky, názory, diskuse - Koedukace

- č. 1 V. Macková, J. Pfeifferová, V. Břicháček (s. 15 - 17)
- č. 2 V. Kopřiva-Vlk (s. 13 - 14)
- č. 3 H. Ronová-Šaman (s. 15)
- č. 5 J. Matěna-Roy (s. 16)
- č. 6 -hof-, A. Brabcová-Neuwaa (s. 17)
- č. 7 J. Minaříková (s. 14), M. Čáchová (s. 16)

Předsněmovná diskuse

- č. 3 M. Šťastný-Harry: Memorandum... (s. 6)
- č. 5 P. Mišustov-Starý vlk: K novému znění slibu (s. 4)
- č. 6 E. Mrskošová: Rakša ve vlčí smečce (s. 5)
- J. Bechyně-Echi: ad Můj názor (s. 5)
- rak-: Tak jak je to s krojem? (s. 5)
- č. 7 M. Bárta: Co dělá skauting skautingem? (s. 5)
- J. Edy-Zajíc: Bude ČJ skautskou organizací (s. 6 - 7)
- Z. Holešák-Messala: Pár slov o kroji (s. 7)

Před sněmem

- č. 7 V. Macková: Přehled činnosti NDK (s. 3 - 4)
- Z. Vykopal-Rolf: Skupina skautské kultury (s. 4)
- J. Pisko: Zdravotní rada (s. 4 - 5)
- M. Pergler: Skupina pro přírodovědu a ekologii (s. 5)
- č. 8 E. Pachman: Z činnosti SVO (s. 4)
- M. Brych: Přehled delegátů (s. 4 - 6)
- J. Toncar: Skupina pro tělovýchovu (s. 6)
- J. Zachariáš: Skupina pro táboření a skautskou praxi (s. 6)

Zdravotní problematika

- č. 1 H. Ronová: Slovo do pralice (s. 15)
- č. 4 J. Vachulová: Integrace (s. 6 - 7)
- č. 6 Dingo: Vzteklina (s. 16)
- č. 7 Z. Žahourek-Don: Jedinci vyžadující zvláštní péči (s. 13)
- č. 8 Z. Žahourek-Don: Patologické zvláštnosti (s. 13 - 14)
- Mirka: Anne-Marie Rolkerová (s. 3 - 4)
- č. 9 V. Ziklová: Děti dětem (s. 18)
- č. 10 R. Perlín: Postavení diabetika v oddíle (s. 13)
- Dingo: Uštknutí hadem (s. 13)

Zahraniční styky

- č. 1 V. Macková: Jan Lucemburský skautkám (s. 3)
- č. 2 V. Cvrček-Vezír: Cesta harcerů do Evropy (s. 17)
- č. 3 J. Skácelová-Pam: Co nového v zahr. gildách (s. 3)
- J. Navrátil-Cyrano: Jak si skauti vydělávají (s. 14)
- č. 5 M. Kříž: Donau 91 (s. 2)
- M. Straková: Přátelství na tři generace (s. 2)
- V. Kopřiva-Vlk: Československo členem IFOFSAG (s. 3 - 4)
- č. 6 Pipi: Rádcovský kurs v Dánsku (s. 2)
- č. 7 Vezír: Koempolan 91 (s. 2)
- O. Vanke: Divčí skauting v USA (s. 15)
- O. Vanke: Skauting v zemích bývalého východního bloku (s. 15)
- č. 8 H. Končíková: TOG 91 (s. 2)
- M. Šalková: Divčí jazykový tábor (s. 14)
- č. 9 M. Kraml: Vážení přátelé (s. 13)
- M. Náděje: Jamboree on the Air (s. 16)

Recenze

- č. 2 -za-: Pořad, který vás může leccemu naučit (s. 15)
- č. 3 Harry: Pavel Drašar - Některé psychol. a teor. aspekty situace přežití (s. 7)
- č. 5 M. Zapletal-Zet: Knížka o životních radostech (s. 14)
- č. 6 Windy: Základy junáctví 1991 (s. 16)
- Windy: Nové knihy (s. 18)
- č. 8 -hof-: Eva Bešťáková - Odpusť, bratříčku (s. 16)
- Windy: Na pravou mru (s. 17)
- č. 10 Windy: Náš oddíl (s. 8)
- Windy: Nové knihy (s. 8)

Historie

- č. 3 A. Velichová-Ida: Karel Kovařovic (s. 4)
- č. 4 E. Pachman: K postojům dr. Plajnera od r. 1968 (s. 16 - 17)
- č. 7 S. Chodounský: Můj nejceněnější skautský odznak (s. 14)
- č. 8 J. Schlaghamerský: Kousek exilové historie 1 (s. 17)
- č. 9 J. Schlaghamerský: Kousek exilové historie 2 (s. 17)
- č. 10 J. Schlaghamerský: Kousek exilové historie 3 (s. 18)

Skautský zpěvník

- č. 1 Ging Gang Gooly, Kookabura, Oh How Lovely
- č. 2 Pára končí, Dario
- č. 3 Modlitba kmene Omaha, Adelita
- č. 4 Old Mac Donald, Yankee Doodle
- č. 5 Išel Maccek do Malacek, Spievanky, Medzi hora-mi, Čie sú to kone, Išlo dievča cez horu
- č. 6 Oh Bury Me Not
- č. 7 Zelení hájové
- č. 8 Legenda o svatém Jiřím
- č. 9 Ať nepohřbíváš
- č. 10 Clementine (Klementajn)

Ostatní články

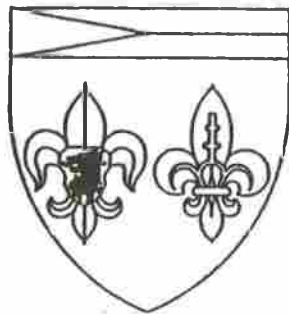
- č. 1 J. Pfeifferová: Nepřestávejme hledat nové cesty (s. 2)
- V. Břicháček: Tolerance v nás (s. 2 - 3)
- P. Drašar: Etika táboření a pobytu v přírodě (s. 3 - 4)
- O. Durčanský: Ivan Janček (s. 5)
- I. Macková: Zakládáme oddíly starších skautek 1 (s. 5 - 6)
- V. Kopřiva-Vlk: Skauting - poslání pro celý život (s. 8)
- M. Zapletal: Skautské prameny (s. 14)
- č. 2 Z. Matějček: O dvou činnostech a jiných věcech (s. 3)
- J. Pfeiffer-Racek: Čím mohou oldskauti pomoci (s. 4)
- I. Macková: Zakládáme oddíly starších skautek 2 (s. 6)
- E. Pachman: Potřeby současné skautské teorie a praxe (s. 8)

J. Macek-Čiksika: Můj názor (s. 15)

Káča: DILŠ 91 (s. 16)

- č. 3 **IČO:** Slovenský skautský znak a jeho význam (s. 4)
přel. H. Končícká: Světlušky a dobré skutky (s. 7)
-ža-: K časopisu Junák (s. 8)
Ren: Dopisy začínajícímu roverskému kmeni 1 (s. 13)
Wapemekchi: Výchova děvčat ke vkusu (s. 14)
V. Břicháček: Buď připraven na nezaměstnanost (s. 15)
V. Macková: Co se stalo na závodě světlušek (s. 16)
V. Břicháček: Přátelské hry (s. 17)
- č. 4 **V. Břicháček, M. Zapletal:** Kurs po rovery 91 (s. 2)
V. Břicháček, M. Zapletal, M. Husák: Budov vycházet skautské knížky? (s. 3)
Ren: Dopisy roverům 2 (s. 8)
Ren: Dopisy roverům 3 (s. 13)
- č. 5 **V. Břicháček:** Odpovědnost výchovy (s. 3)
M. Zapletal-Zet: Časopis Junák volá o pomoc! (s. 7)
Ren: Dopisy roverům 4 (s. 8)
V. Nosek-Windy: Bibliografie skautské literatury 90-91 (s. 13)
- č. 6 **V. Břicháček:** Motivace pro roverskou činnost (s. 3)
Jezevac: Bratři/2 (s. 4)
M. Zapletal: Skautské prameny, zkušenosti z jedné akce (s. 8)
K. Švehla-Charlie: Jaký byl 3. ročník Svojsíkova závodu (s. 13)
K. Lebedová: K závodě světlušek (s. 14)
Alim: Svojsíkův závod - azimut (s. 14)
- č. 7 **M. Pergler:** Táborový program (s. 8)
- č. 8 **V. Břicháček:** Také trestáte? (s. 3)
Windy: Klubíčko omylů (s. 18)
- č. 9 **Usnesení V. valného sněmu (s. 3 - 4)**
Iva Vaňková: Skautka - moderná žena budoucnosti (s. 6 - 7)
P. Jeschke-Derviš: Jít po roverské cestě (s. 8)
P. Hauser: O psaní vlastních názvů (s. 18)
- č. 10 **O. Vanke:** Junák a současný skauting ve světě (s. 3)
Z. Wittmayerová: Blíží se čas táborů (s. 6)
-hof-: Pozor na ozón (s. 6)
M. Rocmanová-Káča: Poznámky k táborové hygieně nejmenších (s. 7)
-rak-: Estetika na táboře (s. 16)
-hof-: Několik rad (s. 19)

KOUSEK EXILOVÉ HISTORIE

(3)

ORGANIZACE

Působnost Českého a slovenského exilového skautingu se vztahovala na svobodné evropské země, proto ten dodatek "v Evropě" v názvu. Existovaly sice kontakty k našim skautům např. v Kalifornii, ale nějaká konkrétnější spolupráce se na tu vzdálenost neuskutečnila.

Mladší členové byli - pokud to jejich bydliště dovozovalo - seskupeni do oddílů, v jejichž čele stál vůdce (vůdkyně) se svými spolupracovníky. Oddíly byly koedukované, mladší členové byli rozděleni do družin, záleželo na vedení, zda se jednalo o družiny věkové či pohlavně smíšené nebo homogenní. Převážně jsme měli chlapecké a dívčí družiny smíšené věkové (hlavně na táborech, aby mohli soutěžit, zastat kuchyňskou službu atd.), přičemž se část programu prováděla zvlášť pro světlušky, včata, skautky, skauty a rovery. Předpokladem pro existenci oddílů byly minimálně dvě družiny, většinou měl cca 30 členů. Při existenci několika oddílů ve "velké" blízkosti mohlo být založeno středisko, oddíly z jedné země (případně regionu jako Benelux) tvořily oblast - správní jednotku s vnitřní autonomií. Celkem jsme v době rozkvětu měli kolem 350 aktivních členů, za dobu naší existence organizací samozřejmě prošlo daleko více cestů a skautek všech věkových stupňů. Nejvyšším orgánem na evropské úrovni byl EVROPSKÝ PORADNÍ KRUH, tvořený činovníky navrženými příslušnou oblastí k činnosti novnickému slibu. EPK přisluchovalo rozhodování o veškeré činnosti, pokud nebyla výlučnou záležitostí jednotlivých oblastí. Tzv. Velesezení EPK se konala nejmeně jednou za dva roky. EPK volil pětičlennou EVROPSKOU RADU jako výkonný orgán mezi Velesezeními, v jejím čele stál EVROPSKÝ NÁČELNÍK jako nejvyšší představitel organizace (pro Evropu, dokud žil br. Velen uznávaný jako nejvyšší představitel všech čs. skautů v exilu). Prvním Evropským náčelníkem byl zvolen br. Ctibor Grandtner-Cipa (NL), ve funkci ho vystřídal br. Jiří Kolominský-Maugli (Něm.-sever), po jeho úmrtí byl do funkce zvolen br. Miloš Miltner-Jestřáb (CH).

Naše jednotky byly a jsou členy skautských organizací v zemích své působnosti a tím napojeny na světovou organizaci: v Německu u Deutsche Pfadfinderschaft St. Georg, ve Švýcarsku coby "Československý skaut ve Švýcarsku" jsou jedním z členů švýcarského svazu, vídeňský oddíl je členem rakouského svazu. Výjimku tvořilo Holandsko, domácí skautský svaz kladl požadavky bránící jakékoliv autonomii našich skautů, pročež byli nuceni skautovat "nadivoko", zato však po našem.

NAŠE TISKOVINY

Br. Baby vydával časopis "Čs. skaut exulantů. dálková škola", později také pod názvem "J. K. Baby naši mládeži v exilu a zahraničí". Od roku 1974 vycházel ve Švýcarsku TAM-TAM coby měsíčník naší organizace. Kromě toho většina oddílů či oblastí v průběhu let začala vydávat vlastní zpravodaje pro interní potřebu. Br. Velen vydával pro činovníky a oldskauty časopis STOPA, jednalo se vlastně o takové epistoly. Tyto tiskoviny byly vyráběny víceméně na koléne, většinou jako xerokopie. Naše první příručky byly fotokopie čs. příruček z r. 1968 či starších. Brzy však zásluhou br. Cipy vznikla naše skautská edice SKAUTED v Holandsku, ve které vyšla řada příruček již v luxusnějším, tištěném provedení, některé nově napsané nebo přepracované. Kromě příruček vyšly i skautské dobrodružné knížky. V letech 1981 - 1985 tu čtvrtletně vycházel časopis ŠÍP. Tam-Tam se na tuto dobu stal časopisem švýcarské oblasti, převzal však svou starou funkci po tom, co jsme poměrně nákladný, částečně barevný Šíp museli zastavit. Velenovu Stopu jsme od roku 1986 po čtyři roky vydávali coby činovníckou ročenku. Za zmínku ještě stojí publikace v časopisové formě vydaná pod názvem "Československý Skaut Junák" br. Esterem z Vídně za tzv. oddíl Svojsík k 75letému výročí českého skautingu. V důvěře v seriózní přístup zaslaly naše jednotky na žádost vydavatele fotografie a články o své činnosti. Bohužel byly tyto příspěvky otištěny v neúplné či překroucené formě, obzvlášť to platí pro mnohdy chybné podtitulky snímků. V kombinaci s chybným užíváním názvů různých funkcí a složek ČSES a s články o různých jiných skautských oddílech bájné existence takto - snad v nejlepším úmyslu - vznikl bohužel spíš dezinformační pamflet

Jirka Schlaghamerský

skautský zpěvník

Několik rad pro ty, kteří tvrdí, že jejich oddíl nechce zpívat

K táboru patří společný zpěv a v dobrých oddílech se zpívá téměř každý den. Nezáleží na tom, jestli členové oddílu udrželi tóninu perfektně, ale na tom, jak je vedoucí dokáže ke zpěvu přitáhnout. Pravidelné večerní zpívání vytváří pocit sounáležitosti. Není samozřejmě správné pořádat každý večer slavnostní táborový oheň. Mnohem lepší je sejít se v jídelně či nejlépe v týpí s malým ohničkem.

Hodinové až dvouhodinové zpívání by mělo mít svůj název (my říkáme zpívanda) i svůj řád. Oddíl se nejlépe "rozpumpuje" rychlými a hlasitějšími písničkami, končit by se mělo klidnějšími či táhlými. Do oddílového repertoáru zařaďte české, moravské i slovenské lidové, děti obvykle zbožňují lidovky americké, a navíc se vám nasýtá spousta lidových písniček z celého světa. Nebojte se zpívat cizím jazykem, ale podmínkou je, že ten, který cizí text učí, musí sám být schopen správně ho vyslovovat a vyprávět česky jeho obsah. Velmi opatrně vybírejte z písniček umělých, ale i mezi nimi najdete několik pěkných. Sporná je otázka čistě skautských písní, i když i tady záleží především na výběru a vhodném způsobu, jakým je svému oddílu předkládáte.

Na každé zpívané máte možnost naučit všechny táborníky novou písničku. Poprvé ji předzpíváte brzy po začátku zpívandy sami a hned potom ať všichni zkusí opakovat po vás jednotlivé sloky. Někdy uprostřed večera si písničku zazpíváte znovu a před koncem naposledy. Druhý den o poledním klidu si ji všichni mohou opsat z oymavatele do svého zpěvníku. Na žádné zpívané nezapomeňte zopakovat všechny nové písně.

Zpívanda by měla mít svůj rituál: ve vyhlášenou hodinu sraz v týpí, určená družina zapálí a udržuje ohniček, začíná se zpěvem Červená se line záře a končí samozřejmě večerkou, po které si tábor potichu zaleze do spacáků.

Tón udává zpívané většinou vůdce s kytarou. Nedopusťte zbytečné mezery a prodlevy mezi písněmi a je natolik silnou osobností, že dokáže ke zpěvu nenápadně přimět i táborníky s prokazatelným hudebním hluchem. Vše se jejich nemelodický zpěv mezi ostatními hlasy ztratí.

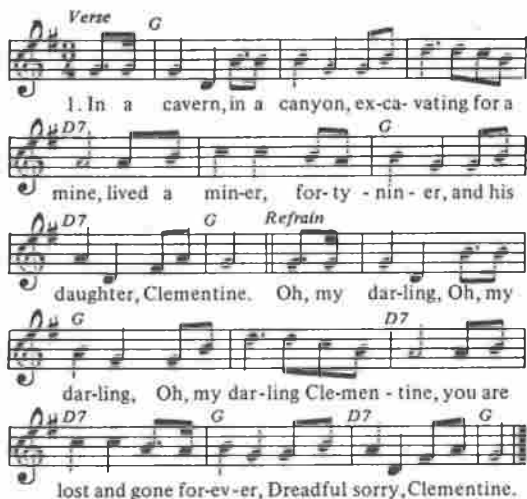
Další hudební nástroje jsou samozřejmě vítány, ale pozor, všeho moc škodí, příliš velký orchestr může snadno přehlušit zpěv a vezme tak chuť vůbec se snažit. Poslední důležitá věc: všechny nástroje PŘEDEM dobře sladte, aby muzikanti zpívanou nezdržovali. Poďaří-li se vám svůj oddíl rozezpívat a vytvoříte-li na zpívaných přitažlivou atmosféru, můžete v nich pokračovat třeba i jednou měsíčně během školního roku.

-hof-

Skauting - měsíčník pro skautskou výchovu. Vydává Český a Slovenský skauting v Junácké edici. Do tisku připravila Dagmar Hofmanová, pověřená vedením redakce. Grafická úprava Václav Ševčík.
Adresa redakce: Senovážné nám. 24, 110 00 Praha 1. Cena jednoho výtisku 6 Kčs. Předplatné na rok 60 Kčs, na půl roku 30 Kčs. Tiskne Perfekt, Praha.
Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie nevracíme. Uzávěrka tohoto čísla byla 20. 5. 1992.
Ilustrace Pierra Jouberta otisknuty s laskavým svolením pana Klause Hinkela, Deutscher Spurbuchverlag Baunach.

Clementine

Verze G

1. In a cavern, in a canyon, ex-ca-vating for a mine, lived a min-er, for-ty - nin - er, and his daughter, Clementine. Oh, my dar-ling, Oh, my dar-ling, Oh, my dar-ling Cle-men - tine, you are lost and gone for-ev-er, Dreadful sorry, Clementine.

Klementajn

Byla krásná, byla milá,
byla chytrá, zkrátka fajn.
Na zahrádce něco ryla,
říkali jí Klementajn.

Kolik prej má nápadníků,
o tom nemá nikdo šajn.
Podávaj si u ní kliku,
každěj by chtěl Klementajn.

Jednou ráno přišel jeden,
napůl Ábel, napůl Kain,
napůl peklo, napůl Eden,
začal svádět Klementajn.

Tělo rovný měl jak lajna
nejrovnější ze všech lajn,
a tak vznikla láska tajná
mezi ním a Klementajn.

Když je radost, přijde smutek,
zmizí vše, co bylo fajn,
její darling od ní utek,
zbyla sama Klementajn.

Jednou přišel pozdrav z Vídně:
"Junge Frauen, alter Wein,
jinak se mám celkem bídně.
Žij si blaze, Klementajn."

Do duše jí padla tíseň,
tak se vrhla na kokain,
a tím končí nejen píseň,
ale taky Klementajn.

Český text Jiří Suchý

